

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XVII. V Ljubljani, 4. januarja 1945. Št. 1 (790)

V prosincu mrzlo, da poka,
kmetiča bogati ajda in moka.

Slovenski rek

UREDNIŠTVO in UPRAVNIŠTVO:
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 14/III.
Poštni predal št. 253. Telefon št. 33-32.
ROKOPISOV ne vračamo, nefrankiranih
dopisov ne sprejemamo. Za pismen
odgovor je treba priložiti 2 L v znamkah.

NAROČNINA: 1/4 leta 20 lir. 1/2 leta
40 lir, vse leto 80 lir. Račun poštne
hranilnice v Ljubljani št. 15.393. Naroč-
nino je treba plačati vnaprej. — Po-
samezna številka stane 2 liri, stare
številke 3 lire. — OGLASI po tarifi.

Naš narod je tako droben in neznan,
da je škoda vsakega pozitivnega člana, ki
gre v nič.

Slovenec, zberite se in odprite oči, da vas
sonce nove dobe ne bo našlo zalopljanih v
neresnične sanje.

Iz predsednikovega radijskega nagovora
Slovencem za novo leto 1945.

Se eno brezupno pričakovanje

Velika večina našega povprečnega
meščanstva živi v prepričanju, da bi
mu prinesel konec vojne izobilje
vsega, česar si želi, posebno še živ-
ljenjskih potrebščin. Mnogi so celo
tako naivni, da pričakujejo že za prvi
dan miru ali »osvobojenja« polne
trgovine prvovrstnih jestvin in polne
gostilne najboljše pijače. Vmes se
oglašajo komunistična podtalna agita-
cija z »bajnimi« obljubami takojšnjih
dovozov živil in vsega, česar srce po-
želi. Ta agitacija si je izmislila celo
neko »nuno«, ki je prišla v Ljubljano
iz »osvobojenega« Beograda kar skozi
vse fronte in potem pripovedovala, da
so morali tam mobilizirati ljudi samo
zato, da so mogli iztovoriti ogromne
pošiljke živil, prispele po Donavi iz
Sovjetije nalašč za »osvobojenega«
Srbijo.

Vse to in tako mišljenje je samo
nasledek dobro premišljene komuni-
stične agitacije, ki operira pri lovljen-
ju kalinov vedno z obljubami tistega,
česar si množice najbolj želijo. Res-
nica pa je diametralno nasprotna od
komunistične agitacije. Še na nobe-
nem ozemlju, ki so ga doslej boljševiki
»osvobodili«, niso organizirali
oskrbe prebivalstva z žili in ostali-
mi potrebščinami iz lastnih dobav.
Nasprotno soglašajo vsa poročila v
tem, da izvršujejo boljševiki okupa-
torji na teh ozemljih celo rekvizicije
domačih zaloz za svojo vojsko. Tako
so izvršili take rekvizicije takoj po
svojem prihodu tudi v Beogradu in
po ostalih krajih »osvobojene« Srbije.
Tega ne trdijo samo nem ki poročila,
ampak tudi »zavezniki« in nevtralnici.
Iz njih se vidi, da preživlja zlasti
Beograd letos najhujšo vojno zimo,
zimo obupnega pomanjkanja živil in
vseh drugih najnujnejših potrebščin,
tudi kuriva. Do danes niso prejeli po
boljševiki »osvobojenega« Srbi iz So-
vjetije niti prgišča moke ali česar
koli, kar bi moglo služiti za odvrnitev
nevarnosti, da velik del prebivalstva
od lakote pomre.

Se mnogo obupnejše so razmere v
»osvobojeni« Dalmaciji. Dalmacijo po-
znamo Slovenci dobro kot eno naj-
bolj pasivnih dežel nekdanje Jugosla-
vije. Dalmacija ne prideluje žita
in mora vsa krušno in ostalo moko
uvažati. Skromni pridelek koruze,
krompirja, fižola itd. tudi ne zadostu-
je za dolgo. Celo srednji kmet ne
pridelava v Dalmaciji toliko živil, da bi
mogel vse leto prehraniti z njimi sebe
in svojo družino, kaj šče, da bi z njimi
zalagal mesta na obali. Vsaka redna
ustavitev dobav živil za Dalmacijo
od zunaj je torej lakota in v primeru
daljšega takega stanja nevarnost umi-
ranja. Dalmacijo so zasedle komuni-
stične tolpe lani v najkritičnejšem
času, t. j. tedaj, ko bi se morala vsaj
mesta oskrbeti z najnujnejšimi žili
za prihajajočo zimo. Toda s komuni-
stično zasedbo so bili na mah odre-
žani vsi dobavni viri od zunaj. Ostala
je le ena sama možnost, da dobavi
Dalmacija vsaj nekaj najnujnejših ži-
vil UNRRA, katero so Angloameričani
ustanovili za oskrbovanje »osvoboje-
nih« dežel v Evropi.

Tito je hotel nekontrolirano pomoč
UNRRE za Dalmacijo izkoristiti za to,
da bi delil živila in ostale dobave
izključno samo komunistom in njiho-
vim družinam, ostalo prebivalstvo bi
pa bilo od teh dobav izključeno in
pahnjeno v lakoto in počasno smrt.
Na ta način bi se Tito brez direktnih
»likvidacij« iznebil vseh tistih Dal-
matincev, ki mu niso ljubili. Pomrli bi
enostavno od lakote. Ker pa so do-
bivale njegove tolpe v Dalmaciji še
da nedavnega nekaj potrebščin od
Angloameričanov izven okvira UNRRE,
v oskrbi vojske, z odklonitvijo po-
moči UNRRE njegova stvar še ni bila
neposredno ogrožena. Posledice spora
so padle vsaj spočetka samo na do-
mače dalmatinske prebivalstvo, ki je
znano kot nenaklonjeno komunizmu.

Po poročilih, ki so jih v zadnjem
času objavili ne le nemški, ampak celo
angleški tisk (med drugim tudi libe-
ralno-moskovski News Chronicle),
so se posledice tako grozne, da je že
zdaj v nevarnosti okoli 200.000 Dal-
matincev, da pomro v tej zimi od la-
kote, če ne pride v najkrajšem času
od zunaj izdatna pomoč. Split, Du-
Nadaljevanje na 2. strani

NEMŠKA POT V LETU 1945.

»Živeti je mogoče le v svobodi!«

Führerjev novoletni apel na nemški narod

Führerjev glavni stan, 1. jan. Führer
je izdal ob Novem letu apel na nem-
ški narod, v katerem je dejal med
drugim:
Le konec leta me sili, da danes go-
vorim. Čas je od mene zahteval več
ko samo govore. Dogodki preteklih
12 mesecev, zlasti pa vse, kar se je
zgodilo 20. julija, so me prisilili, da
posvetim vso svojo pozornost in de-
lovno silo edini nalogi, za katero ži-
vim že leta: usodnemu boju svojega
naroda. Zakaj, če so nasprotniki že
prej napovedovali letos naš zlom, po-
tem so si stavili prav v letu 1944. po-
sebne nade. Še nikdar se jim ni zdelo,
da je zmaga tako blizu kakor v av-
gustovih dneh preteklega leta, ko je do-
besedno sledila katastrofa katastrofi.
Ako nam je kljub temu uspelo, kakor
že tolikokrat, zopet obrniti usodo, po-
tem imata pri tem poleg žrtve, borbe
in dela vseh mojih sorojakov v do-
movini in na bojišču precej zaslug
tudi moje delo in moje sodelovanje.

Vselej takrat, kadar se pojavlja ne-
varnost, da bi bili narodi nezupni,
kujajo naši nasprotniki iz svojih upov
napovedi, ki jih stavljajo pred oči
širokim množicam z agitatorsko dr-
znostjo kot brezpogojno gotove, da
kot popolnoma samo po sebi umevne.
Ta propaganda se je posluževala dveh
metod, namreč po eni strani rokov,
ob katerih bi bilo z gotovostjo pri-
čakovati nemški zlom, na drugi strani
pa je obravnavala vprašanja, katerih
rešitev bi bila po tem zloru najna-
za zaveznike. S sigurnostjo mesečnika
so označevali avgust 1944. kot mesec
brezpogojne nemške kapitulacije ter
določili kmalu nato skupen sestanek
vodilnih državnikov pred Božičem v
Berlinu. Nedavno je bil novi rok ja-
nuar, nato marec 1945. Zdaj pravijo
previdno, ker se bližata oba meseca
z velikansko naglico, da bo to avgust.
V juliju bomo gotovo spet govorili
o zimi 1946, razen če se vojna med-
tem dejansko ne bo končala in sicer
ne z nemško kapitulacijo, ker te ne
bo, temveč z nemško zmago!

Ako pa bi v zahodnih demokratičnih
državah kdo izmed vodilnih državni-
kov dejansko »verjel« vsemu temu, kar
navdučujejo narodom, si lahko raz-
ložimo le s tremi vzroki:
1. S tem, da nemškega naroda sploh
ne poznajo ter da ne vedo, da zad-
njih 300 let nemške zgodovine ni po-
dalo slike bistva nemškega naroda,
da pa ni bil ta nemški narod, odkar
je stopil v zgodovino, le eden izmed
odločilnih, temveč najodločilnejši čil-
nitelj evropske in s tem svetovne
zgodovine.

2. Da nimajo nikakega pojma o nar-
odno-socialistični državi, kar obve-
šajo tamkaj javnost Zidje. Zato nam-
brže še danes ne vedo, da ne moreta
nadomestiti narodno-socialistične drža-
ve niti boljševizem, niti demokratsko-
plutokratski idejni svet, kolikor o tem
lahko sploh govorimo, ker sta se po-
kazala v Nemčiji oba v dejanjih ne-
posobna in ker predstavljajo rezul-
tati njunega delovanja v deželah, ki
jim vladata, le strašilen zgled.

3. Da so v teh deželah poznali na-
mesto tega nekaj drugega, česar ve-
čina zdravega nemškega naroda ne
pozna, namreč majhno kliko salonskih
politikov in salonskih generalov,
ki so v popolnem nepoznavanju svoje
lastne duhovne, politične in vojaške
nepomembnosti poskušali svetu dolo-
vedati, da se bodo z državnim udarom
nekega dne dokopali do oblasti in nato
privedli do slične kapitulacije, kakor
je bila v Italiji, na Finskem, na Ma-
džarskem, v Romuniji in Bolgariji.

Ob koncu leta bi rad podal vsemu
temu nasproten dokaz, da sta namreč
ta narod in ta država s svojimi vodil-
nimi možmi neomajana v svoji volji
in fanatični odločnosti, da bosta vo-
jno na vsak način uspešno izvojevala
do kraja, tudi če bo treba sprejeti
vse udarce, nastale spričo zahrbitosti
usode. Zato bi rad še enkrat ugotovi-
vil, kaj izhaja za nas iz preteklosti
in sedanjosti in kaj je nujno, da ve
vse svet v bodoče:

1. Iz preteklosti in sedanjosti po-
znamo cilje naših sovražnikov. Vemo,

kaj nameravajo z nemško državo bri-
tensko-ameriški državniki, kaj boljšev-
iški oblastniki in na koncu koncev
za vsem stoječi mednarodni Zidje.
Uspešna izvedba teh zamišljenih ukrep-
ov bi ne prinesla le popolnega raz-
trganja nemške države, deportacije
15 do 20 milijonov Nemcev v tujino,
zusuženje preostalega dela nemškega
naroda, pokvarjenje naše nemške
mladine, temveč predvsem lakoto mi-
ljonskim množicam. Ne glede na to
je mogoče živeti le v svobodi, v su-
ženstvu moraš umreti.

2. Obratno pa smo se tudi mi o-
dločili za vse. Svet naj ve, da zato ta
država ne bo nikdar kapitulirala, da
dobi današnja nemška država kakor
vse velike države v preteklosti,
na svoji poti udarce, da pa ne bo te
poti nikdar zapustila. Svet naj ve, da
deli današnje državno vodstvo skrb
in težave s svojim narodom, da pa
ne bo nikdar zaradi skrbi in težav
kapituliral! Zakaj, čemu se naši so-
vražniki bore, ne vedo, razen Zidov
niti oni sami, čemu pa se borimo mi,
nam je vsem jasno. Nam gre za ohran-
itev nemškega človeka, za našo do-
movino, za našo dvatisočletno kulturo,
za otroke in vnuke našega naroda.

Leto 1944. je bilo leto najtežjih bre-
men v tem ogromnem boju. Bilo je
leto, v katerem smo dokazali, da me-
ščanski družabni red ne more več
kljubovati viharjem današnjega ali
celo bodočega časa. Država, ki se ne
bo dejansko družbeno popolnoma na-
ovo preuredila, bo zašla v kaos. Li-
beralno obdobje je minilo. Mnenje,
da je mogoče ta ljudski naval zausta-
viti s parlamentarno-demokratskim po-
lovljarstvom, je prav tako otročje,
kakor so bile naivne Metternichove
metode proti prodirajočemu stremle-
nju po združevanju naroda v 19. sto-
letju. Posledice tega pomanjkanja po-
stavitev novega, resnično socialnega
življenjskega cilja se kažejo v po-
manjkanju odpornosti volje ne le
pri njihovih narodih, temveč tudi v
pomanjkanju moralne odporne moči
njihovih vodstev. V vseh deželah vi-
dimo, da je ostal poskus za obnovo
demokracije popolnoma neploden.

Za nas je vse to le nova obveznost,
da čedalje jasneje spoznamo, da sta
obstoja ali propad nemške bodočnosti
odvisna od dosledne izgradnje naše
ljudske države, da so vse ogromne
žrtve, ki jih je moral doprinesiti naš
narod, močnejše le kot pogoj družab-
nega reda, ki bo odstranil ves narod
za nosilca ne le istih dolžnosti, tem-
več tudi istih življenjskih pravic.

Pogled v moralno vrednost tega na-

šega prepričanja daje nam vsem, zla-
sti pa meni samemu moč, da nadalju-
jem ta boj z neomajno samozavestjo.
Milijoni Nemcev vseh poklicev in
stanov, mož in žena, mladeničev in
deklet, so zgrabili za lopate in za
motike. Tisoči bataljonov ljudske vojs-
ke so nastali, divizija za divizijo se
je na novo ustanovila. Tovarne so
napravile edinstvene stvari. Nemškim
delavcem v njih se pridružuje čedalje
več onih mislečih ljudi drugih narod-
ov, ki so kot delovne sile v Nemčiji
spoznali bistvo naše socialne skupno-
sti. Tako smo s pridnostjo in juna-
štvom spet zgradili to, kar so nam
naši nasprotniki razbili.

Ob koncu tega leta bi rad izrazil
vsem neštetim milijonom svojih ro-
jakov s prepričanim srcem zahvalo za
vse, kar so pretrpeli, prestali, storili
in napravili. Prosil bi jih, naj tudi v
bodoče ne prenehajo. Jaz zdaj manj
govorim, ne zato, ker ne bi hotel ali
mogel govoriti, temveč ker mi moje
delo dopušča manj časa za govore.
Vam, moji rojaki, zagotavljam znova,
da je moja vera v bodočnost našega
naroda neomajna. Komur je naložila
Previdnost tako težke preizkušnje,
tega je določila za največje stvari.
Tega poziva ne morem zaključiti ne
da bi se zahvalil Bogu za njegovo
pomoč. V tej uri hočem podati kot
zastopnik Velike Nemčije Vsemogoč-
nemu slovesno obljubo, da bomo ver-
no in neomajno izpolnjevali svojo
dolžnost tudi v novem letu s trdno
vero, da bo prišla ura, v kateri se bo
zmaga dokončno naglala na stran
onega, ki je je najbolj vreden: na
stran Velikonemškega Reicha.

Leto 1944. je bilo leto naše preiz-
kušnje. Toda na njegovem koncu stoji
triumf naše živosti. Vojna se odloči
vselej šele v poslednji rundi. Ako mi-
slijo v Londonu, Washingtonu in Mo-
skvi, da pri tem mi ne bomo imeli
nikake besede, bodo morali to svoje
mnenje temeljito izpremeniti, kakor
so jih morali že mnogo o nas.

Novo leto nas bo našlo pripravljene.
Niti sekundo ne bomo oklevali ali se
bali. Kakor smo obvladali stare leto,
hočemo obdržati v svoji oblasti tudi
novo. Naj nam prinese kar že hoče,
mi smo pripravljene. Nemški narod bo
še letad pobesil svoje orožje, ko bo
imel zmago trdno v roki, in niti se-
kundo prej. Kakor zelo ljubimo mir,
bo morali biti ta mir zmagoviti, da se
nam ga ne bo treba nikdar sramovati.

To je naš neizpremenljiv sklep. No-
vo bojno in vojno leto bo našlo nem-
ški narod in njegovo vodstvo stalno
pripravljeno na vsak položaj.

Govor dr. Goebbelsa za novo leto

„Ako preteklo leto ni moglo omajati Nemcev,
kaj bi jih potem sploh še moglo omajati?“

Berlin, 1. jan. Minister dr. Goebbels
je govoril ob koncu leta po radiu nem-
škemu narodu. Med drugim je dejal,
da je zatekel konec vojnega leta 1944.
zahodno človeštvo v resnično tragičen
položaj. Ako so upali zapeljani evro-
pejski narodi po petih letih vojne, da
se bo njihov brezupni položaj po pri-
hodu angloameriških sil olajšal, so se
v tem upanju pač grozno razočarali.
Kjer koli so se pojavili sovražniki
Reicha in novega evropskega reda,
so jim takoj sledile lakota, beda ter
politična in gospodarska zmeda. Leto
1944. je zaneslo splošno krizo Evrope
in celo vsega npravnega sveta na novo
višino. Zaključujoče se vojno leto 1944.
je stavilo nemški narod pred najhuj-
še preizkušnje, izmed katerih bi že
ena sama zadostovala, da bi pritisnila
druga narode k tlom. Ako ni moglo
preteklo leto omajati Nemcev, kaj bi
jih potem sploh še moglo omajati?

Po kratki omembi najvažnejših do-
godkov preteklega leta je minister
nadaljeval:

V teh divjih viharjih je stal nemški
narod ko skala v morju. Njegovi so-
vražniki so mislili, že, da je pot v
Berlin prosta. Toda zgodilo se je njim

nekaj nerazumljivega: Nemški narod
in njegovo vodstvo nista mislila na
kapitulacijo. Z brezprimernim napo-
rom vseh sil sta si ustvarila spet trd-
na tla pod nogami. Ideja je zmagala
nad surovo silo. Nobena kriza ni bila
dovolj močna, da bi nas zadela v naš
življenjski živec.

Živimo, je poudaril minister, v času
prevrednotenja vseh vrednot. Nemški
narod ima svojega Führerja. V njem
razpolaga z močmi, ki je vreden tega
časa in ki ga bo končno tudi ukrotiti.
On je vtelesenje svojega časa. Ako si
bo Evropa rešila svoje življenje, po-
tem le z njim.

Naši nasprotniki so si edini le v
svojem srdu, v svoji peklenski uniče-
valni blaznosti, ki je naperjena proti
vsemu, o čemer misli, da se dviga
nad njo. Steer lahko podirajo in zači-
gajo, toda manjka jim sila za posta-
vitev nečesa novega in boljšega na-
mesto našega razdejanega sveta. Zato
se bodo njihovi nameni izjalovili. Nji-
hova navidezna nepremagljiva moč je
prekoračila svoj višek v trenutku, ko
je prisilila nemški narod k zadnji
preizkušnji, iz katere je izšel močnej-
ši ko vse sile teme.

Nepričakovani udarci nemškega letalstva

Iz vojnih poročil nemškega v-hov-
nega poveljstva v zadnjih 7 dneh:

Velebitka v jugovzhodni Belgiji in
na srednjem Luksemburškem se je
ves teden nadaljevala. Tako z naše
kakor z nasprotnikov strani se po-
segle v boj nove divizije. Sovražnik
je hotel po vsaki ceni zdrobiti naši
obe krili pri Stavelotu in pri Ba-
stognu, toda njegovi poskusi so se iz-
jalovili. Skupno število od 16. decem-
bra med Maaso in Mosello uničenih
ali zaplenjenih sovražniških oklep-
niških bojnih voz znaša več ko 1000.

Naše čete so uspešno napadle so-
vražnika tudi v Vogezi in zavzele
več krajev od Maginotovega utrdb-
nega pasu.

Iz drugih odsekov zahodnega boji-
šča ne poročajo o važnejših dogo-
dkih.

Na novega leta dan zjutraj so ve-
like jate nemških bojnih napadalnih
in lovskih letal nenadno napadle so-
vražnikova letališča na belgijsko-ni-
zozemskem področju in uničile ne-
tleh najmanj 400 sovražniških letal,
nadaljnjih 100 pa hudo poškodovale.
V letalskih spopadih, nastalih pri teh
naših napadih, smo sestrelili nadalj-
njih 79 letal.

Liège in Anvers sta bila stalno pod
ognjem našega daljnostrelnega oro-
žja, več dni tudi London.

Na italijanski fronti ni bilo posebnih
dogodkov.

Na madžarskem bojišču sovražnik
zaman skuša prebiti našo ronto. Silni
boji se vrše na zahodnem in
vzhodnem robu mesta.

V ostalih odsekih vzhodnega boji-
šča se položaj ni bistveno izpreme-
nil.

V mesecu decembru so naši lovci
in protiletalski topovi uničili 588 so-
vjetskih letal.

Iz delavskega paradiža

Po poročilih iz Ankare so se v Har-
kovu pripetili krvavi spopadi med
sovjetsko policijo in delavci neke
traktorske tovarne. Več delavcev je
nevarno ranjenih.

Ta vest ponovno potrjuje izpoved-
be boljševiških ujetaikov in prebež-
nikov o čedalje pogostnejših spopa-
dih med delavci in člani NKVD (na-
slednice GPU) v ukrajinskih indu-
strijskih krajih. Vzrok je stradanje
delavstva, ki mora kljub nezadostni
hrani trdo garati. Delavec dobi pri-
bližno eno tretjino tiste hrane, ki jo
prejema član policije. Zato ni čudno,
da je ogroženje delavstva od dne do
dne večje. Glede na to je policija
dobila dovoljenje, da sme po lastni
uvidenosti streljati na delavce. Po-
sledica je, da število ubitih delavcev
naglo narašča.

Naval k Vlasovu

Prijave prostovoljcev v vojaško or-
ganizacijo generala Vlasova so tako
narasle, da se je — po poročilih
iz Berlina — publicistično glasilo ru-
skega osvobodilnega gibanja opravi-
čilo, da se morajo prijave premnogih
prijaviteljev za nedoločen čas odlo-
žiti.

Ali ne bi kazalo, ljubljanski kon-
junkturisti, da se začnete počasi tudi
vi na pravo stran orientirati? Kaj bo,
kaj bo, če boste prepozni? Zbogom te-
daj kariera, zakaj prepričani bodite,
da se bo v takratni gneči preriva-
loših se koritarjev prenekateri stolček
potri in utegnute nemilo obležati na
tleh.

Premalo jih je...

Madrid, 15. dec. Po poročilih iz
Washingtona je poljski odbor v Zdru-
ženih državah, ki zastopa 2 milijona
v USA živečih Poljakov, poslala zu-
nanjemu ministrstvu v Washingtonu
noto z željo, naj Združene države
omeje svoje pošiljke orožja in stre-
liva Sovjetski zvezi, da tako prepre-
čijo, da Moskva ne zasede vse Poljske.

Nota seveda ne bo imela uspeha.
Poljakov je v vsej USA samo 2 mil-
ijona, t. j. za tretjino manj, kakor je
samo v Newyoriku Židov — ne glede
na to, da že en sam Morgenthauški
Zid pri Rooseveltu več zaleže (tudi),
ko se srečno spet izvoljeni kakor vsi
ameriški Poljaki skup.

Dnevno povelje

vojakom Slovenskega domobranstva in slovenskemu policijskemu zboru

na starega leta dan

Trdo in hudo leto borb za svobodo in bodočnost Evrope gre h koncu.

V tem letu so nemški vojaki in z njimi zavezni narodi Evrope junaško obstali pred vsemi sovražnikovimi napadi.

Tudi vi, vojaki Slovenskega domobranstva, ste se junaško bili v bojih proti tolovajstvu in ste tako obvarovali svoje družine in vaše ljudstvo pred strahotami in terorjem komunističnih banditov.

Za to junaško požrtvovalnost se vam zahvaljujem.

Zahvaljujem se tudi za njihovo žrtv tistim tovarišem, ki so v bojih izgubili svoje življenje, in tistim, ki so morali prenašati trpljenje tega boja.

To na novo se porajajoče bojno leto bo trdo, zato pa moramo biti tem bolj trdno in družno strnjani, da bomo mogli sovražnika, pa naj nastopi kjer koli, uničiti.

Zato glejte, vojaki Slovenskega domobranstva, z vernim srcem, s pogumom, zvestobo in hrabrostjo novemu bojnemu letu nasproti.

V tem smislu želim vam, moji slovenski vojaki, iz vsega srca zdravo in uspehov polno novo leto.

RÜSENER s. r.
SS-Obergruppenführer
General der Waffen-SS und Polizei

Slovenskemu narodu!

Leto 1944., leto trdih bojev in lepih zmag, je pri kraju. Prineslo nam je hude preskušnje, kakor jih je trdih zgodovina redke kateremu pokolenju svojih otrok postavila: vse sile teme so se zarotile, da bi v viharju nasilja brezobzirno podrla stebre evropske omike in sloveskega dostojanstva. Te preskušnje pa so bile potrebne, da so se po njih zdramile vse moči, ki so hotele obvarovati in z neodoljivo zagrizenostjo braniti tisto, za kar je poedincem kakor narodom edino vredno živeti: svobodo in čast. To pa dolgujemo svoji zgodovini, sebi in našim bodočim rodom.

Slovenskemu narodu trdi boji niso bili prihranjeni. A ker se je strnil in z mečem v roki dokazal, da ne mara hlapčevati prodanim izkoreninjenecem in zverinskim zločincem, ki mu neemiljeno pustošijo dom, je s tem tudi izpričal, da cení najdražje. Slovenski narod je pripravljen korakati po poti zmag, ki mu jo je Previdnost doslej že nakazala. Zato mu končna zmaga tudi ne more izostati.

Z izvojevanjem reda in miru je slovenskemu narodu naložena še nova naloga. Kljub težavnim vojnim razmeram mora na delo za obnovo svojih domov in življenjsko važnih ustanov. Tudi pri tej nalogi kakor pri svojem dosedanjem boju mora slovenski narod računati na nemško pomoč, ki mu bo pri roki.

Skupni boj za novo Evropo se nadaljuje! Z njim gremo v novo leto 1945! Naj bo pot še tako težka, na koncu je zmaga in proti njej korakamo pod varnim vodstvom in z odločno neomajno voljo, ki mora prinesiti vsej Evropi tako zaželeno svobodo in povsem novo življenje.

Zahvaljujem se slovenskemu narodu za njegovo zadržanje v skupnih naporih in boju proti azijskemu boljševizmu in njegovim zaveznikom, za njegov sklep, da se hoče boriti še vnaprej skupno z nemškim vojakom za cilj, ki nam je vsem skupen. Prepričan sem, da bo slovenski narod po tej poti premagal vse svoje notranje

Prezident Rupnik slovenskemu narodu!

Delo in uspehi v letu 1944. — smernice za leto 1945.

Na novega leta zvečer ob 1/8 uri je prezident general Rupnik govoril slovenskemu narodu po radiu. V svojem nagovoru je na kratko orisal delo in uspehe v lanskem letu in nakazal našo pot v novem letu.

Prezident je dejal med drugim:

Dragi moji slovenski rojak! Z istimi besedami, ob istem času in z istega mesta sem vas pozdravil danes pred letom, ko smo odslavljali leto 1943, in smo polagali svoje upe v leto 1944.

Takrat sem dejal, da izpolnitve programa našega novega življenja ni mogoče stisniti v okvir enega samega koledarskega leta, ampak da je naše vstajenje odvisno od trajnih naporov nas samih, od trajne trdnosti vse naše dobre volje in vseh naših moči in da sta za to potrebni skrajna enotnost v mišljenju in nastopanju ter discipliniranost.

Takrat sem se tudi zahvalil vsem onim Slovincem, ki so si zaradi vse te izpolnitve dolžnosti do Boga, naroda in domovine lahko lastili zaslugo, da so oni pritegnili na nas pozornost Nemčije, nam tako uresničili njeno varstvo in pomoč in s tem v najtežjem času zagotovili našo rešitev iz brezupnega položaja, v katerem smo se nahajali ob 8. septembra 1943.

Ce se ozrem na razdobje med svojim lanskim in letošnjim novoletnim pozdravom, me vzbujajo, zvesto izpolnjevanje narodnih dolžnosti teh najboljših Slovincem in Slovenk navdaja s ponosom in hvalečnostjo. Svoje najpomembnejše priznanje so ti rojaki dobili tudi od samega našega SS-Obergruppenführerja g. Erwina Rösenerja, čigar dnevno povelje, ki ga je izdal za naše domobranstvo in policijo, mora navdušiti slehernega slovenskega vojaka in čigar novoletni pozdrav, naslovljen na ves slovenski narod, nas navdaja s ponosom, občutkom mirnosti in zaupanjem v lepšo bodočnost.

Verujem, da govorim prav iz srca vseh Slovincem, če v imenu vsega slovenskega naroda dajem izraza zahvale vsem, ki so v minulem letu z žrtvami, delom in čustvovanjem pomagali graditi naš ugled, našo varnost in obnovo našega življenja.

Predvsem so to oni nemški in slovenski vojaki, ki so v boju morali žrtvovati svoje življenje ali svoje zdrave ude za varnost slovenskega naroda. Pridružujejo se jim oni drugi Slovenci in Slovenke, ki so morali iste žrtve doprinesiti zaradi zahrbtnega napada strahopetnih sovražnikov poštenega slovenskega naroda. Te žrtve pomenijo dragocen temelj našega preroča, iz katerega mora vzkliti nova, srečnejša doba našega narodnega življenja v težko preizkušani širši evropski domovini.

Vsak pošten človek mora danes biti hvaležen tudi vodji Nemčije, ki s svojimi vojniki, s svojimi delavci v blagor vseh evropskih narodov — tudi našega — vodi usodo Evrope v lepše in srečnejše bodoče dni mirnega sožitja in zdravega, tvornega tekmovanja zadovoljnih in svobodnih evropskih narodov, ki jih ne bo več begalo židovsko, boljševiško in svetovno-

in zunanje sovražnike in s tem prispeval pri skupnem boju za resnično, boljšo in lepšo Evropo.

Tej zahvali pridružujem najlepše želje vsemu slovenskemu narodu za novo leto 1945!

RÜSENER s. r.
SS-Obergruppenführer
General der Waffen-SS und Polizei

kapitalistično hujkanje in rovarjenje. V tem dobivajo nemški napori in nemške žrtve svoj zgodovinski smisel, zaradi česar jim mora čedalje bolj nezadržno dati priznanje ves svet.

Svojo globoke zahvalo smo dolžni vsem tisočim neznanim slovenskim mož in fantov, ki so na moje povabilo napolnili vrste Slovenskega domobranstva, da tako v junastvu in udarnosti položijo temelje novi lepši zgodovini slovenskega naroda. Naslovljeno na zaupanje in pomoč nemškega vojaka, na zaupanje, ki je dobilo svojega najlepšega izraza v novoletnem dnevnem povelju našega SS-Obergruppenführerja g. Erwina Rösenerja, je Slovensko domobranstvo ramo ob ramo z nemškim vojakom, ki se je prvi uprl boljševiški vzroku zla na svetu in ki še danes navzlic celi vrsti izdaj načelno vztraja v boju z njim, da tako v blagor vse Evrope lomi njegovo morilsko orožje, v minulem letu izvojevalo vrsto blestečih zmag nad našimi boljševiški nasilniki.

Tako kakor naši vojaki je v preteklem letu tudi večina pripadnikov drugih stanov dobro izpolnila svoje dolžnosti do Boga, narodne skupnosti in domovine. Kajpak so to bili spet naši neprecenljivi kmetje, ki že 1500 let naše težke zgodovine dajejo našemu narodu vedno svežih, dvigajočih sil, naši marljivi delavci, ki svojemu narodu v največji dobi njegove zgodovine navzlic največjim naporom boljševiške laži niso odpovedali zvestobe in službe, in naša mladina, ki se ni dala zapeljati mikom in čarom lažnivih zapeljivcev, ampak je razumela, da gre za njeno bodočnost, in se je zato skoraj stodoletno posvetila službi narodne skupnosti.

Zahvaljujoč se tem dejstvom, smo v preteklem koledarskem razdobju navzlic težavam, ki jih predstavlja višek vojnega stopnjevanja, dosegli za razmere in okoliščine zadosti lepo vrsto uspehov. To je videla ogromna večina našega naroda in se nam je v delu in naporih pridružila.

Pridružilo bi se nam jih bilo še več, če ne bi bili moralno in dejansko ovirani. Ovirali pa so jih oni redki posamezniki, ki sem jih vse leto sam in po svojih sodelavcih, kateri so odvrli vse ožire in se postavili samo v službo narodu in v njegovi težki muki, javno v govorih in člankih in zasebno opozarjal in opominjal, naj vendar mislijo na narod in končno tudi nase in naj ne rušijo narodne enotnosti, ki nam v discipliniranem mišljenju in nastopanju lahko edina pomaga iz stiske na zeleno vodo. Mislim sem, da so ti opomini moja dolžnost, ker so septembra meseca leta 1943, hoteli oni sami in usoda, da v tej vojni muki nosim odgovornost za bodočo usodo svojega naroda.

Toda ostali so vedno enaki. Trdovratno in navzlic očitnosti položaja so sledili krilaticam propagandistov svetovne židovske sleparije; vdajali so se usodnim iluzijam; vdajali so se neresnim političnim sanjam in jih skušali pričarati tudi drugim; naslavljali so pasti in intrigirali, kakor da gre za parlamentarno volilno epizodo in ne za bitki ali ne biti slovenskega naroda. V obraz so znali govoriti najplemenitejšie besede, pri stisku roke ob slovesu pa so že požrli tudi najslavesnejšo izjavo s prav takšno lahkoto, s kakršno so največkrat namesto sebe porinili v nesrečo nedolžne navneže, ki so nasledili njihovim intrigam in verjeti v njihovo poštenost. Niso se zavedali, da so s tem

najlepše koristili komunistom, ki so si meli roke. Z njihove strani sem bil za vse napore deležen le sumničnja, obrekovanja in nezaupanja, kar naši narodni skupnosti nikakor ni moglo biti v korist. Če so le mogli, so šli z molkom in omalovaževanjem preko mene; na drugi strani pa so pričakovali od mene dejanj in gest, ko da sem najmočnejši vladar na svetu. Sklicevali so se na najrazličnejše izmišljotine, postavljali očitno nemogoče zahteva in iz podzemlja vpili hreščo disonanco najusodnejših protislovij, ki bi nas bila lahko stala strašne žrtve, če ne bi bila zdrava večina naroda ostala trezna in pametna. Če so zaradi svojega skoraj že bolešnega zanešenjstva vtaknili prste med škrpice, so zakričali o vnebovpljočih krivcah in valili krivdo na vse druge, samo ne na svojo nerazodnost.

Kakor že rečeno, so ostali v ogromni manjšini; toda jaz pravim, da je naš narodit tako droben in nezaten, da je škoda vsakega pozitivnega člena, ki gre v nič.

Nočem delati nikakršnih očitkov, ker za svoje grehe mora vsakdo sam pokoro delati. Toda čas je, da prav das, ko delamo bilanco minulega leta in pripravljamo načrte novega delovnega razdobja, poudarim:

Ce ne bi nekaj večnih nezadovoljstev, političnih stremuhov in nerazodnih s svojo kratkovidnostjo, tekmovanjem za prvenstvo, intrigami, nezaupljivostjo in izigravanjem stalo na poti dobri volji, razumevanju, treznosti, disciplini in enotnosti pravega slovenskega naroda, ki se je vrnil v Slovenskem domobranstvu in za njim, bi danes ne bilo brez komunističnih razbojnikov, zavarovano, mirno in urejeno samo jedro slovenskega prostora — Ljubljanska pokrajina — ampak bi vse to bilo doseženo tudi v drugih predelih, kjer živijo naši ljudje, in bi se lahko vsa naša tvorna sila posvetila gradnji in obnovi razbitin ter duhovnemu in gnetnemu utrjevanju zoper satanski boljševizem, ki nam stoji na poti v lepšo bodočnost.

Zato gre tem večja zahvala vsem onim poštenim, zares domoljubnim rojakom, ki so razumeli zapoved časa in s svojimi napori dvignili naš ugled do tiste višine, zaradi katere so prejeli priznanje novoletnega pozdrava SS-Obergruppenführerja, priznanje, ki nam pomeni obljubo in zaupanje.

Slovinci vemo, da čas preizkušenj še ni mimo. Toda mi tudi vemo, da smo žilavi in odporni in da bomo na začetni poti vzdržali, ker hočemo v bodoče živeti kot svobodni, krščanski, kulturni in samobitni narod s svojimi značajem in svojsko naravo. Zato bomo združili vse sile, stisnili pesti, napeli mišice in močgane, da se bomo izmuznili namenom židovskega boljševizma, ki nas s svojo satansko igro hoče ponižati na stopnjo topih sužnjev v službi interesov svetovnega židovstva.

Ce pa hočemo iti v novo bodočnost kot časten, pošten, krepak in vitalen narod, ki se zaveda svojih sposobnosti in svojega poslanstva in ki zaradi svojih pozitivnih lastnosti zares hoče zasesti sebi odgovarjajoče mesto v družbi narodov nove Evrope, ki ji s svojo vztrajnostjo in neposustljivostjo zida temelje nemški vojak, sem kot krmir naše usode na pragu novega leta naporov in dela poleg zahvale dobromišlečim moral izreči nekaj potrebnih, čeprav ne preveč lakavih besed na račun tistih, ki morajo marsikaj na sebi spremeniti, če hočejo svojemu narodu zares koristiti. Na pragu usodnega razdobja, ki ga danes nastopamo, bi namreč rad — ker je to na mojem mestu tudi moja dolžnost — poudaril, da se nova doba, ki mora priti in tudi bo prišla, že dovolj jasno očituje. Zato bi rad svoje drage rojake še enkrat opozoril: Slovinci, zberite se in odprite oči, da vas sonce nove dobe ne bo našlo zatopljenih v neresnične sanje!

Zahvaljujoč se predvsem tudi Vsemogočnemu, ki mi je v minulem letu stal ob strani in čuval nad našim narodom, izjavljam, da ostane tudi v nastopajočem letu slej ko prej moje vodilo neizpremenjeno:

Vse za rešitev naroda!
Koristiti narodu!
Vsem za svoj narod zaskrbljenim rojakom, ki mi sledijo, in onim, ki mi še nočejo slediti, pa dajem gesla novega leta:

Neizprosni boj komunizmu do njegovega uničenja! Delo za duhovni prerod in gmetno obnovo našega naroda! Negovanje kulturnih, verskih, gospodarskih in družabnih vrednot slovenskega naroda! Negovanje slovenskih narodnih izročil! Ustvarjanje pogojev za nov, pravičnejši in boljši družabni red ter stanovski slogol!

Ker je slovenski narod evropski narod, zato je na slovenski zemlji soudeležen pri ustvarjanju nove Evrope, ki naj vzklije iz združenega evropskega boja proti boljševizmu, iz boja, v katerem nam je zaradi načelnosti,

Čestitke Slovenskega domobranstva generalu Rösenerju in prezidentu Rupniku

Slovensko domobranstvo je praznovalo novo leto z budnico po mestu, ki se je začela ob 7. zjutraj. Budnice se je udeležil bataljon domobrancev z godbo.

Ob 9.30 so pred stanovanjem SS-Obergruppenführerja Rösenerja prikorakali isti odredi z godbo na čelu in se tam ustopili. Poveljnik je predal raport poveljniku Slovenskega domobranstva, podpolkovniku Krenerju, ki je prišel tja v spremstvu majorja Dahma in podpolkovnika Peterlina. Po raportu so odšli v stanovanje generala Rösenerja in mu izročili v imenu Slovenskega domobranstva prisrčne novoletne čestitke. Kmalu za tem je general Rösener prišel v spremstvu podpolkovnika Krenerja in ostalih iz vile in prevzel raport poveljnika odreda.

Bataljon je potem odkorakal pred palačo Pokrajinske uprave in se tam ustopil pred glavnim vhodom. Podpolkovnik Krener je odšel s svojimi spremljevalci v palačo, kjer ga je pričakoval prezident general Rupnik. Po izrečenih novoletnih voščilih so se vrnili s prezidentom na čelu na ulico, kjer je sprejel prezident raport poveljujočega stotnika.

Pozdravil je domobrancel: »Domobranci zdravo! Domobranci so mi gromko odgovorili: »Bog daj!« Za tem je prezident voščil domobrancel novo leto, vojaki pa su mu v zboru odgovorili »Hvala!«.

Štiri božičnice ljubljanske mestne občine

Mnogoštevilnim božičnicam raznih begunskih odborov so se pridružile še štiri. Pripravila jih je ljubljanska mestna občina za svoje sirote, ki ji je poverjena skrb zanje.

V prhodnem deškem domu v Marijanišču je bila na sveti večer prva božičnica. Tu namreč prebiva 30 sirot, ki so bile obdane z božičnimi darovi, nekateri so dobili tudi čevlje. Prireditelj je obiskal pooblaščen generalni tajnik za upravljanje županijskih poslov g. Franc Jančigaj.

V Mestnem zavetišču za onemogle je bila pripravljena druga božičnica. Tudi to je posetil generalni tajnik g. Jančigaj v spremstvu mestnega fizika dr. Rusa. Vsem oskrbovancem je g. Jančigaj v čili zadovoljne prazničke, nakar so dobili v dar božične pribojnice.

V Mestni stanovanjski koloniji za Bežigradam je v imenu mestne občine obdaroval otroke višji svetnik g. dr. Kodre.

V deškem zavetišču za sirote Antona Jerine pa se je udeležil božičnice zastopnik mestne občine, načelnik socialno političnega oddelka svetnik g. Leopold Vider. Vsak otrok je dobil v dar dva paketa.

Begunci iz Bele Krajine so praznovali

Begunci, ki jih je kruta usoda poglala z njihovih domov, so se na Stefanovo zbrali, da skupno praznujejo Božič. Belokranjski begunski odbor je s pomočjo škofijske dobredelne pisarne in Socialne pomoči priredil na Stefanovo v verandi dvorane Uniona skromno božičnico. Brez posebnih vabil je prišlo nanjo več ko 250 beguncev. Počastil pa je prireditelj tudi škof dr. Gregorij Rožman.

Prireditelj se je začel z belokranjsko himno in petjem narodnih pesmi. Za tem je črnomeljski dekan Bitnar pozdravil vse navzočne, predvsem gospoda škofa, ki je imel za tem na belokranjske begunce prigoden govor, poln bodrilnih besed.

Spet so se oglasili zvoki božičnih pesmi, pri mali zakuski pa se je razvil živahen pogovor o Beli Krajini in izgubljenih domovih.

Mediški prošt g. Klemenčič se je belokranjskemu begunskemu odboru zahvalil za njegovo skrb za begunce in za prireditelj, dekan Bitnar pa se je v imenu odbora zahvalil inž. Berkopcu za njegov trud in skrb za uspešno božičnico.

Belokranjski so tako praznovali božične praznike daleč od svoje ožje domovine, pozabili so za nekaj uric prestano gorje in si vili novega poguma za bodočnost.

prvenstva in žrtvovanja zgled Nemčija!

Delajmo za enotnost, ki nas edino lahko pripelje v lepše dni!

Zato: Zdržimo vsi in vse svoje sposobnosti in sile v nerazdružno enoto v našem Slovenskem domobranstvu in za njim!

Tedaj bosta naš narodni obstoj in naša svoboda zajamčena za vso bodočnost!

Za ta boj in za to delo želim vsem svojim dragim slovenskim rojakom mnogo treznega mišljenja, discipline in moči, pa mnogo sreče in še več blagoslova božjega, ki naj se s svojim odrednim bogastvom razliva na naš narod v novem letu 1945!

Še eno brezupno pričakovanje

Nadaljevanje s 1. strani

brovnik in Sibenik so že nekaj tednov brez kruha. Ljudje se prehranjujejo z zadnjimi ostanki zelenjave in drugimi manjvrednimi hranili, ki pa tudi že pohajajo. Prav tako so popolnoma brez kurjave, celo za kuhanje. Poročevalci pripovedujejo, da Dalmacija že od turških časov ni poznala takega pomanjkanja in take lakote, kakor jo zdaj prestaja po »osvoboditvi« po Titovih tolovajih. Če ne pride pomoč, grozi strašna katastrofa. Toda prav to je, česar si Tito in njegova komunistična drhal želi. Kaj briga njega in njo domače ljudstvo! Pred seboj ima le en sam cilj: uresničenje komunistične, od Moskve naročene in plačane boljševiške revolucije, katere plen naj bi postal ves Balkan.

Takšna je torej alika »osvoboditve« v Srbiji in Dalmaciji še v te strani. Tudi v tem, kakor v vsem drugem, se je izkazalo, da Tito in njegovi sodigi ne gre za nobeno osvoboditev in ga usoda ljudstva prekleto malo briga. Prav to je pa nov dokaz, kako tesno hodi naš komunizem po stopnicah ruskega boljševizma. Tudi ta se v vseh skoraj tridesetih letih svoje nasilne vlade nad narodi SSR nikoli ni brigal za blaginjo in celo ne za golo življenje ljudstva. Po boljšev-

iški revoluciji in po nasilni kolektivizaciji zemlje po letu 1927 je pomrlo v SSR na milijone ljudi od lakote. Drugi milijoni so pomrli od nezadostne prehrane po prisilnih delovnih taboriščih in umirajo še danes. Prebivalci SSR žive že desetletja slabše kakor narodi Evrope v teh zadnjih vojnih letih. Živila in vse življenjske potrebščine so ves čas racinirane in na karte. Za vsako nabavo kosov obleke ali čevljev je bilo v SSR vedno potrebno posebno osebo, nakazilo za vsak primer posebej, toda tudi človek s takim nakazilom je ostal navadno prav tako nag in bos kakor tisti, ki je bil brez njega, ker nakazanega nikjer ni dobil.

V SSR stradajo milijoni ljudi že sedem in dvajset let. Stradajo zaradi sistema kolektivizacije kmetijstva, kolhozov in sovhovov, zaradi nesposobnosti vodstva podjetij in pomanjkanja sposobnih ljudi, zakaj na vodilna mesta prihajajo samo nesposobni strankarski priganjci, ovaduh in petolizci. Tudi v sedanji vojni morajo dobavljati boljševikom ne le vojni material, ampak tudi živila Američani in Angleži. Če teh dobav ne bi bilo, bi bil boljševizem že davno zrušen. Kako naj potem ta boljševizem, ki sam pušča, da umirajo milijoni njegovih državljanov od pomanjkanja, ki niti svoje lastne vojske ne more sam prehranjevati in je pristiljen od »osvoboditve« še imati, zagotovi ka-

teri koli pokrajini tudi le najskromnejšo preskrbo z živil in ostalimi življenjskimi potrebščinami?

Nasledek boljševiške zmag v Evropi bi bil popolnoma enak nasledku njegove zmag v SSR po prvi svetovni vojni: smrt milijonov in milijonov ljudi od lakote. Kar bi se jih še rešilo, bi bili prisiljeni vse življenje živeti ob raciniranih porcijah in potrebščinah ter ob črni borzi. Časi, ko je evropski človek lahko stopil v trgovino in si kupil za sorazmerno majhen denar vse, česar je potreboval, se ne bi nikoli več vrnili. Nikoli več ne bi bilo tistih dobrot, katerih se se zlasti pri nas pred to vojno premoogli preobdediti. Nikoli več ne bi bilo evropskega človeka dostojne obleke in obutve. Povsod bi bila stalna siromaščina kakor je v SSR in nikjer ne bi bilo nobenega, tudi ne najmanjšega upanja, da bo kdaj spet dobro.

Ce si po vsem tem še kdo želi zmagati boljševizma, mu res ni pomoči. Stepel se je s krumom in evropsko udobnostjo in je za vse čase izgubljen. Toda potem naj vsaj ne ponavlja zločinških laži Titove »nunes«, ki je kakor breztelesni duh prekorajla vse fronte, da je prinesla prav v Ljubljano »blagovest« o boljševiških kranjskih klobasah, pečenih piškah in medu, ki se po »osvobojeju« cedi po beograjskih Terzijah.

P. K.

Kaj nam bo prineslo? Koliko upov in nad stavimo vanj! Napravile smo mnogo načrtov, vse bomo skušale izvesti. Ali bomo uspeli ali ne, tega še ne vemo. A eno je gotovo: vse, prav vse, upamo na najboljšo.

Prav je, da imamo načrte. Vsak načrt pa, da ga moremo izvesti, je treba začeti izvajati pri temelju. In če malo pomislimo, kje je temelj, moramo ugotoviti, da leži v nas — samih. Kaj nam je torej napraviti?

Današnje življenje zahteva vsestranskega občevanja v družbi. Družba je tista, v kateri živimo, se gibljemo, občujemo v vsakdanjem poslovnem življenju, in družba je spet tista, v kateri preživimo urice sproščene oddiha ali morda celo več — ure ljubezni.

Občevanje v družbi pa zahteva posebne vedenja. Saj je od našega vedenja mnogokrat odvisno, kakšne uspehe dosežemo v družbi, kako nas v njej sprejmejo in nam ostanejo naklonjeni ali nenaklonjeni. Priljubljena v družbi je prvi pojem, ljubljena je drug pojem, ki bi ga morala vsaka med nami razlikovati in se truditi, da bi oba zanjo veljala.

Naj bi bil eden prvih načrtov v letošnjem letu, ki ga bomo izvedle, da preiščujemo same sebe. Ugotovimo naš položaj v družbi, premislimo, koliko smo v njej priljubljene in koliko smo ljubljene.

Ce bomo ugotovile, da nam manjka uspehov v družbi, potem imamo gotovo nake. Skušajmo jih ugotoviti in takoj trdno sklenimo, da jih popravimo.

Lepo je, če je človek priljubljen, a postati to je velika umetnost. Le malo ljudi je med nami, ki imajo toliko naravne ljubečnosti in ljubeznivosti, da jim uspe brez truda osvojiti srca vseh.

Za občevanje v družbi potrebujemo največkrat neko izurjenost, da lahko razveseljujemo s svojo splošno priljubljenostjo. Velika dragocenost je to in življenje nam teče brez dvoma laže in plodoviteje, kakor bi nam sicer.

Toda v prizadevanju, da se priljubimo, leži velika nevarnost. Splošno znan pregovor pravi, da vsi ljudje niso enaki in da vsem ni mogoče ustreči. Če se katera tega ne drži,

lahko v svoji priljubljenosti močno zeide. Zato naj nam bo vodilo, da kljub vsem vabam, ki se nam nudijo, da postanemo na nenačrten način priljubljene, ne izgubimo središča lastne osebnosti.

Gotovo je priporočljivo, da imamo za vse ljudi priazen obraz in dobro besedo, ne glede na njihov položaj. Popolnoma napačno pa bi bilo, da bi se ob vseh prilikah kazali prijazne.

Nikdar ne smemo zaradi dobrega razumevanja z enim ali drugim — četudi samo molče — prenašati krivico, hvaliti slabo ali govoriti to, kar bi drugim ugajalo. Posebno še ne zaradi tega, ker ti ljudje to hočejo, ker to pričakujejo in žele, so pa do dna duše pokvarjeni.

Tu je meja, kjer moramo naše hotenje po priljubljenosti ustaviti. Same se moramo premagovati, da se nam ne bodo preveč razvile želje po priznanju in ugajanju. Priljubljena biti je gotovo lepo — toda ljubljena biti je še lepše.

Mogoče se vam bo čudno zdelo, če pravim, da je prevelika priljubljenost ovira ljubezni. In vendar je tako.

Vsem nam je odmerjen samo določen del ljubezni, kakor gotovo lahko oddamo samo določen del svoje osebnosti drugemu. Velik zlatnik lahko izdamo samo enemu, ali pa zamenjamo zaklad za drobiž in ga razfrčkam.

Mnogo je ljudi, ki so v družbi splošno priljubljeni. In ravno med temi najdemo mnogo takih, ki se kljub svoji živahnosti v bistvu počutijo zelo osamljene. Povsod so bili priljubljeni in povsod prijazno sprejeti. Toda med vsemi niso našli tistega redkega, česar so iskali — to je zlatnika. Teh redkih ni potrebujejo, zakaj samo ti so zanesljivi.

Skrbno pazite, da ne boste nikoli žrtvovali človeka, ki vas resnično ljubi, za tistega, ki se samo obeša na vas in je priljubljen v družbi. Zakaj prekmalu boste spoznale, da je priljubljenost zelo različna od ljubezni.

Novo leto je pred nami. Veliko je težav, ki jih bomo morale premagati. Lažje nam bo, če bomo vedele, da smo opravile nekaj koristnega. In samega sebe popraviti je ena velikih koristi. Če se nam bo to posrečilo, bomo ob koncu tekočega leta lahko mirno napravile obračun.

(Ti trije modeli so vsaki izrečno za »Družinski tehnik« in niso bili še objavljeni.) Tri elegantne večernejke. Prva ima na desni strani živila in na zapetjih naše zvezde iz črnega satena. Srajca je rožnate barve. — Druga srajca je svetlomodra, obšita s svetlorožnatosatenskim trakom. — Tretja srajca je svetlozelena z našimi pentljami kremaste barve.

Kdor nima v glavi...

Red vzdržuje svet

Ce opravljate svoje delo v redu, čuvate svoje moči

Red ni dober samo za oči, ampak prihranjuje tudi naše moči. Samo pomislite, koliko odličnih gibov in korakov morate napraviti, če nimate v svojem domu reda. Red sam zahteva, da vse premislite in preudarite; zato ni reda tam, kjer ne delate z glavo. Red prav za prav zahteva posebno načrtno mišljenje. So ljudje, ki ves dan delajo, pa niso nikdar gotovi, drugi opravijo isto delo in jim še ostane čas za druge stvari.

Seveda pa ta sistematika reda ne sme biti pretirana. Ločimo pomanjkljivo in nepravilno pojmovano sistematiko. Druga se kaže v tem, da gospodinja napravi vse mogoče programe, kaj bo ta ali oni dan napravila, a se od samega pripravljanja nikamor ne spravi. Poleg tega je v tem načrtu od minute do minute razdelila ves dan in če pride kaj nepričakovane, je vsa zmešana, ker ji primanjkuje časa. Njej poslano tak načrt samo okrasek za steno, drži se ga pa ne, ker se pač vsak dan nekoliko spremeni, kakor si ga je zamislila.

Napravite si tako načrt za ves teden, ki pa vas ne sme zasužnjiti. V splošnem zadostuje nekaka enakomernost brez posebne in prevelike prazničnosti v tem programu. Za dneve, o katerih mislite, da boste šle na trg in v trgovino, pripravite manj domačega dela. Vsak dan pospravite temeljito samo eno sobo in tako boste imele vedno lep dom. Če boste pa vsak dan hotele vse temeljito očistiti, ne boste nikoli končale dela. Tudi kuhinjo in ostale pritlikline pospravljajte temeljito samo od časa do časa, ker boste že s tem dovolj imele dela.

Zapomnite si: ni dovolj organizirati delo, treba ga je tudi razdeliti s predarkom in na podlagi izkustev. Končno je mnogo stvari, ki jih mora gospodinja odpraviti in v redu izvršiti.

Najboljše je, če si pripravite v kuhinji na določenem prostoru majhno beležnico in svinčnik. V to beležnico boste sproti zapisovale vse, kar vam bo prišlo na um, da morate napraviti. V taki beležnici ostane zapisano tudi po ves mesec in ob novem mesecu prepisite stvari na nov list, da boste takoj vedele, česa niste odpravili.

„Boljša pamet kakor žamet“

Sedem poti do moževega srca

Pravila in nasveti, ki naj si jih vsaka žena dobro zapomni

Sedem poti vodi do moževega srca, a čeprav so lahko dosegljive, jih vedno iščemo in mnogokrat ne najdemo. Tudi žene, ki imajo dobro razvit čut in se po njem ravna v vseh drugih življenjskih prilikah, mnogokrat ne najdejo poti do moževega srca. Ženska je pač različna od moškega, njo vodi v glavnem čustvo, zato je nagnjena k temu, da vsa svoja dejanja čeni po svoji osebi in temu primerno odloča. Zato se često zgodi, da pričakuje od moža dejanj, ki si jih želi in se ji zdi sama posebi umevna in je poleg tega popolnoma prepričana, da mož te njene želje čuti. A možki je različen od nje in če žena tega ne spozna, pride do nesporazumov, ki vodijo mnogokrat do razkroja zakona.

Sedem je poti, ki so vse zelo enostavne in zato tako težke.

Prva pot: popolno zaupanje. Žene niti ne slutijo, kakšno neizmerno gotovost, kakšno zakonsko osnovo tvori popolno zaupanje. Ravno na zaupanju

temelji dobro zakonsko razmerje. Nezaupanje zbujajo pomisleke, prebujajo sovraštvo in zavist, ki ne združujeta obeh zakoncev, ampak vplivata čedalje bolj razdirajoče in razdvajajoče.

Druga pot: razumevanje. Vsaka žena je sebična, a to na vse načine skriva. Če je ta lastnost pri njej preveč razvita, deluje njeno vedenje negativno, razbija medsebojno razmerje in vodi do poloma. Imej vsaj trohico altruizma, malo obzira in prave notranje povezanosti z možem. Bodi mu ne samo žena, ampak tudi pomočnica in tovarišica pri doseganju njegovega službenega in domačega cilja.

Tretja pot: domače ozračje. Za to so odgovorne najbolj žene same. Ne pripoveduj možu nepomembnih vsakdanjih čenč, ker ga ne zanimajo. Tudi male gospodinjske skrbi mu prihrani, saj ima svojih službenih dovolj. Po končani službi mu pusti vsaj pol ure počitka, zadovoljen bo in bo potem z veseljem poslušal, če mu boš kaj tehtnega povedala. Ne muči ga z vpra-

šanji o nepravem času. Če boš grešila se bo naveličal posedati doma v tvoji družbi in bo rajši odhajal z izgovori, da mora iti v kavarno na prijateljski sestanek i. sl. ter se bo tako domu odtujil.

Četrta pot: odnosi žene do moževih sorodnikov in prijateljev. Pogosto kažejo žene nasproti moževim sorodnikom in prijateljem nekako mešanost ljubosumnja in sovraštva, za katero nimajo nobene podlage. Često si to same tudi priznajo. Vzrok leži v tem, da se jim zdi, da mož posveča preveč časa onim osebam in da žrtvuje preveč denarja zanje. Toda možu so t odnosi potrebni, ker mu pomagajo v njegovem poslovnem življenju. Seveda mora imeti to posvečanje časa njegove prijateljstvo določeno mero in ne sme porabiti vsega dne samo za to. Če ga žena preveč ovira, vodi to do medsebojne odtujitve in razdora.

Peta pot: ne zanemarjaj svoje su nanjosti! Vsak mož hoče biti ponosen na svojo ženo. V njem živi še vedno njena slika prvih dni ljubezni. Ne žalost pa se premožne žene doma preveč zanemarjajo. Ni potrebno, da delajo doma v najboljši obleki, vendar naj bodo čisto in lepo oblečene tako da se mož tako rekoč vsak dan iznova v svojo ženo zaljubi. Dovolj je bel ali pisan predpasnik, da doseže namen, ugajati možu.

Šesta pot: nepričakovana mala presenečenja. Ni treba vedno čakati na prilike; pokloni možu tudi izver teh dni kakšna darila. Lahko so čista majhna, a naj izražajo notranjo povezanost in neprestano pripravljenost napraviti veselje.

Sedma pot: drži skozi želodec. Tudi tu ne zahtevamo, da skuhaš na vse mogoče načine sestavljena jedila, dovolj je, da so dobro in okusno pripravljena. Že okusno prirejena miza na njej pa dobro jedila naredi dvojen tek. Njegove najljubše jedi ne kuhaj samo ob praznikih, ampak tudi med tednom, da ga presenetiš (kolikor se seveda vojne razmere dopuščajo). Ne sprašuj ga, kaj bi drugi dan skuhala. Rajši ga presenetiš z dobro jedjo. Svetujemo ti, da si ob njegovem prihodu ne želiš od njega prevelikih nežnosti, ampak vstaj lažje — če v njegov opoldanski počitek. Poljub ob nepravem času ne diši — dobra jed pa zmerom!

Sedem poti... Mnogo bi se še dalo o njih povedati, a eno je gotovo, da bo po teh poteh vsaka žena brez zaprek dosegla pot k srcu svojega moža.

KRZNENE PLAŠČE

bele kožuške, lisičje, dihurjeve, kumje boe, dobro ohranjene in kože domobnih živali kupuje

Rot, krznarstvo, Mestni trg 5

Kako preženete iz stanovanja duh po cigaretnem dimu

Vsaka gospodinja ima rada, da je v njenem stanovanju prijeten vonj. Če v družini kdo kadi, so večni boji, da ne bo smrdelo po vsem stanovanju. Vendar si vsakdo tega, kje naj kadi, ne da dopovedati. Posebno težko je z onimi, ki imajo navado, da pri študiranju ali drugem duševnem delu kadijo cigareto za cigareto. Čeprav so se dogovorili, da bodo kadili n. pr. samo ob določenem času in šli takrat v kuhinjo ali predsobo, radi pri svojem delu pozabijo na svoje obljube in jih prekršijo.

V takem primeru je najboljši, da potrpite in dovolite kajenje v sobi, kolikor se komu zljubi, a zvečer, ko boste legli k počitku, poskrbite za to, da bo jutraj v delovni sobi speš svež zrak. Ne pomaga samo, če puštevete svo noč odprto okno, da se bo soba prezračila. Duh po cigaretnem dimu se je zalezel v zavese, tapetirano pohištvo itd., in ga drugače ne morete odstraniti, kakor če vsak večer postavite v sredo sobe velike plitvo posodo in jo napolnite z vodo. Voda bo čez noč potegnila vase vsi duhi po dimu in jutraj sploh ne boste občutili, da je kdo v sobi kadil.

Enako si lahko pomagata tudi v primeru, da v vaši družini nihče ne kadi, a ste imeli goste, ki so vanj vse stanovanje zakadili. Gostom ne morete prepovedati kajenja, češ da pri nas nikdo ne kadi in bi potem samo v stanovanju smrdelo. Vljude jim še sami ponudite cigarete, ki jih imate samo za take prilike doma, in če vas bo kdo le vprašal, ali vam ni prijetno, mu boste z lahkimi srcem odgovorili, da vose ne moti, ker poznate način, kako se boste iznebili vsakega duha no mrzlem dimu.

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

NAS NAGRADNI NATECAI

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Fizolov zvitek

Napravi krompirjevo testo iz 1/2 kg krompirja, 1/2 kg moke, soli in malo maslobo. Nato ga razvaljaj in namaži s temle nadevom: 1/2 kg fizola skuhaj do mehkega in ga pretlači. Dodaj malo soli, malo marmelade in dva vanilijeva sladkorja. To zvij in speci v vroči pečici. B. R.

Fizolova krema

1/2 kg fizola skuhaj do mehkega, ga pretlači, osoli, dodaj 1 zavitek »Fosfatina«, po okusu sladkorja, vanilijevega sladkorja in malo maslobo. Vse to naj prevre, nato serviraj na krožnikih in dodaj vsakemu malo marmelade. Ta krema je zelo okusna in zelo nasitna. B. R.

Honorar za objavljeni recept dvignete lahko takoj po objavi v naši uravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tehnik«. Kotiček za praktične gospodinje. Ljubljana. Poštni predaj 253.

Kako umivamo steklenice

Starš in slaba navada je spravljanje neumitih steklenic in kozarecev. Navadno jih umijete šele takrat, ko jih potrebujete. Ko porabite ted, ki je bila v steklenici ali kozarcu, posodo samo malo poplaknete in jo spravite v klet ali podstrešje. V takšni slabo pomiti steklenici se preostala hrana tako močno zeje, da jo ob potrebi le z največjo težavo odstranite. Če se tako mučite, vedno ostane še duh po kislu, paradizniku ali drugih tekočinah na jedeh. Zato morate steklenico takoj, ko ste izpraznili, pomiti, zamazati s papirjem in postaviti na mesto, kjer hranite prazne steklenice in kozarce.

Sredstvo za pomivanje steklenih predmetov so jajčne lupine, ki so pa prišle že precej iz navade, ker imamo vse polno čistilnih praškov. Danes na teh ni, in je zato potrebno, da spoznate sredstva, s katerimi so včasih pomivali steklena predmeta in so se prav tako svetili kakor oni, ki so pomiti s čistilnim praškom.

Praki so sestavljeni na podlagi kemične analize starih preizkušenih čistilnih sredstev. Poleg jajčne lupine so še druga čistila, kakor pesek, lug, divjeja kostanja, pepel, pivnik, milnica, žganje, krompirjevi olupki. Šotni prah in še kaj podobnega. Duh po petroleju odstrani vroč pepelov lug in izlakovanje s toplo vodo. Maslobo odstranimo najbolje s pivnikom.

Steklenico, ki jo hočete pomiti, napolnite z mlačno vodo, kateri ste dodale eno izmed naštetih čistilnih pripravkov. Pustite nekaj časa tako napolnjeno, da se umazanija odmoči,

Nato pomijte s krpo in zdrgnite posebno mesta, kjer se je nabralo največ nesnage. Če le bilo čisto dovolj močno in tudi dovolj dolgo v steklenici, boste z lahko odstranili umazanijo. Potem odlijte vodo in izplaknite z mlačno vodo, nato na še parkrat napolnite steklenico ali kozarec do vrha z mrzlo vodo. Ko bo steklo kristalno bleščečo, je čisto.

Kako ohranimo zdrave stročnice

Stročnice, ki jih dalj časa hranimo v strokih ali izluščene, so fizol, grah, bob in leča.

Hranimo jih lahko na več načinov: napol posušene, popolnoma posušene v zrnu, lahko pa tudi v strokih, v presnem stanju ali suhem.

Fizol, fizol mora biti vedno na čistem zraku. Napol posušen rad splešni in je hitro pokvarljiv, zato ga moramo čim prej porabiti. Hraniti ga ne smemo v zaprtih lesenih ali pločevinastih posodah, enako ne v vrečah, naloženih v skladih. Vreče ne smejo biti popolnoma napolnjene, ker ga moramo večkrat pretresti, da se ne ugreje.

Trdo posušen fizol prenese vse. Šramba mora biti svetla, suha in hladna, potem se ohrani zelo dolgo, ne da bi opazili kakšne slabe znake. Tak fizol lahko hranimo v zaprtih posodah, zabojih in vrečah, a posode ne smejo stati neposredno na tleh, ker drugače fizol vseeno splešni. Od časa do časa ga moramo prezračiti.

Stročji fizol ohranimo s sušenjem. Pri primerni toploti ga popolnoma posušimo in shranimo v vrečice iz papirja ali celofana. Tako pridejo zavodci težje do njega in ostane dolgo uporaben. Ne smemo ga hraniti v bližini živil, ki imajo močan vonj. Lahko pa ohranimo stročji fizol tudi v kislu, a ta način konzerviranja ni tako trajen. Paziti moramo, da je vsa zelenjava vedno pod vodo.

Grah. Napol posušenega hranimo na isti način kakor fizol. Razlika je le pri popolnoma suhem grahu, ki mora biti v suhem, zatemnjenem in zračnem prostoru, ter proč od živil, ki močno diše. Stročjega graha navadno ne hranimo, razen onega, ki je po svoji naravi odn. vrsti namenjen samo za uživanje v stročju.

Bob. Zanj velja vse isto, kakor za napol in popolnoma posušen fizol.

Leča. Biti mora popolnoma posušena, ker se sicer pokvari. Na svetlobi potemni, zato je najboljši, da jo hranimo v dvojnih vrečah, v temi in na hladu. Poleg tega naj se vreče druga druge ne dotikajo in ne leže druga na drugi, temveč stoji druga poleg druge ter se ne dotikajo zidu. Leča zahteva svež zrak; če bi ne bilo prostora med vrečami, bi se pokvarila. Večkrat jo moramo pregledati, da ne splešni in da se ne zajedlo škodljivci.

Potovanje v usodo

ROMAN * NAPISAL MARIJ SKALAN

Vinko je ponosno zal na svojo mla- do. N. eslo ter občudoval njeno okri- nost in ljubečost, s katero je z njo vzbujači pozornost in obvladovani vse družbe. Poznal se ji je, da je ženska iz širokega sveta, vajena vseh polo- žajev in vedno pripravljena pridobiti si in ohraniti svoje dominirajoče mesto.

»Potovanje, na katero me je po- slala očelova oporoka,« si je dejal, »mi je že naklonilo prvi zaklad: lepo in bistroumno nevesto. Če dosežem s tako lahkoto še zaklade princa Irona Ravaevala, bom neisrečnejši človek na svetu.«

Popolnost je njegove sreče je zmo- bil samo vihar, ki je prav med veselo zaročno zabavo tresel nad morje in zajel tudi nihov parnik, ki je plul takrat že južno od Sokotre po Indij- skem oceanu. Ogromni morski valovi so se pričeli med bliskom in treskom poigravati z velikim parnikom, kakor da je le majhna ribiška ladica. Kmalu je bilo veselo gostije popolnoma kon- ceno. Kapitan je moral odhiteti po svojih odgovornih poslih, gosti so se pa razgubili po kabinah. Tudi Jean- se kmalu ni počutila dobro, in Vinko je sredi tega svojega zaročnega ve- čera ostal sam. Njegova krepka in mlada narava se je uspešno upirala pretresljajem viharja, vplivali pa so na njegovo občutljivo dušo. Poparjen je odšel v svojo kabinu, se vrgel na posteljo in premišljeval. Ladja se je zibala, zunaj je tulilo razbičano morje in skozi od bliskov razsvetljeno noč je bobnel grom, kakor da hoče sresti vse prejšnje svetlo in srečno razpo- loženje.

Vinko je postalo tesno pri srcu. Ni se bal viharja in tudi na nevar- nosti smrti v morskih globinah ni mislil. Od kod potem ta nenadna tesnoba? Vstajala je nekje v podza- vestni in se dvigala v njegova čutila kot nejasna slutnja nečesa neprijet- nega. Zaman se je trudil dometati razloge in povode za to razpolože- nje. Ni jih mogel odkriti.

»Zaročen sem z lepo, razumno in bogato nevesto, ki jo ljubim in ona tudi mene,« si je skušal dopovedati. »Se pred nedavnim sem bil srečen. Vse okoli mene se mi je zdelo tako krasno, kakor rožnate sanje, zdaj pa naenkrat la sprememba. In še ta vi- har. Ali ni to slabo znamenje, nopo- ved nečesa neprijetnega?«

Vinko ni bil praznoveren, a listi trenutek bi bil vendarle kmalu verjel, da je izbruhnil vihar samo zato, da ga opozori na dogodke, ki ne bodo laki, kakršne je pričakoval. Toda kmalu je pregal te mračne misli.

»Vse nerazpoloženje izvira le iz viharja in ločitve od nje, s katero bi mogel še dolgo sedeti, če ne bi bilo tega naravnega preokreta v zraku in na morju,« si je dejal. »Ko mine vihar, bo spet vse dobro.«

Vihar se tudi še naslednjega dne ni polegel in na parniku je močno razsajala morská bolezen, posebno Jean- se veliko trpela zaradi nje. Vinko je ostal ves čas od njeni strani in ji skušal lajšati položaj. Njej pa to ni bilo po godu. Obratila je od njega svoj obraz in govorila:

»Ne maram da me gledaš tako. Se sama si ne upam pogledati se v ogledalu.«

»Moja si,« je ugovarjal Vinko. »Lju- bim te in gledaš te bom moral v vseh položajih. Ali se bojiš, da bi se moja ljubezen zmanjšala, če bi videl tvoj obraz izmučen od bolečine?«

»Neprijetnosti, ki jih moremo pri- kriti svojemu drugu, jih prikritimo,« je dejala. »Tudi med zaročenci in celo

med zakonci moramo varovati svoje dostojanstvo.«

Ni ji več ugovarjal. Razumel je, da je občutljiva za svoj zunanji videz, o katerem je želela, da bi bil tudi pred njim, in morda pred njim še bolj kakor pred komer koli drugim, vedno obzaren s smehljajem in ra- dosno vedrino. Mimo tega Vinka še vedno ni zapustilo ono skrivnostno mučno razpoloženje, ki se ga je lotilo prejšnjega večera, tik po pra- znovanju tako srečne in vesele za- roke. Postal je molčeč in je pustil Jeani, da je skrivala pred njim svoj obraz.

Nazadnje se je pa tudi vihar spet polegel. Morje se je umirilo in čez neskončno sinjo gladino je posijalo vroče žarke sonce. Na ladji se je obnovilo prejšnje veselo življenje. Ne- varnosti nevihte so bile v trenutku pozabljene, kakor da jih sploh niko- li ni bilo. Tudi Vinko ni nič čutil nepri- jetnih slutenj. V njegovo srce se je vrnila vedrina ljubezni, čista kakor dan, ki je plaval nad Indijskim oce- nom.

Zopet je stal z Jeanco na kljuni parnika in strmel v daljavo. Široko je bočil prsa in krepko vdihaval v pljuca po nevihti očističeni in ohla- jen zrak. Po žilah mu je plula mlada moč in srce mu je trepetalo v sreči sladke ljubezni. Ta trenutek se mu je zdel tako lep, da je bilo škoda motiti ga z besedami. Tudi Jean- se je molčala.

Tako je ostalo do Sansibara med njima vse sončno in vedro. Vinko so se zdeli ti dnevi najlepši od vseh, kar jih je doletel doživljal.

Ko se je ladja pričela približevati otoku Sansibaru, ležečem pred an- gleško Tanganiko, se je blestelo morje v žaru jutrnjega sonca. Počas- ni so rasli v daljavi iz vodovja obrisi gričev, potem pristanišča in mesta Sansibara ter nazadnje bolotnih palm in drugih južnih dreves med hišami in v okolici. Vinko je stal z obema Landecovima na krovu in str- mel v krasoto juga, ki se je vedno jasneje odkrivala njegovim očem. Bli- žali so se velikemu in živahnemu pr- istanišču, polnemu parnikov, jedric in čolnov vseh barv in velikosti. Par- nik je pristal ob glavnem pomolu, po katerem je valovila množica belih, črnih, rjavih in rumenih mornarjev, delavcev, nosačev, trgovcev, polni- kov in postopavcev.

Paul Landec je izjavil, da ima v mestu nujen opravke, zato se je po- slovil od Jean- se in Vinka ter naglo sčel po spuščnem mostu na obalo in izgubil v vrvenju pisane množice.

»Ali ne bi stopila tudi midva na obalo, da si ogledava to nemirno življenje?« je vprašal Vinko Jeanco.

»Pojdiva,« je prišla.

Odšla sta na pomol in potem da- lje na obalo, kjer so se dvigale ve- like hiše trgovskih trgov in družb, hotelov, restavracij, kavarn in za- bavišč.

»Tu je mešanica še vse večja ka- kor v Port Saidu,« je dejal Vinko. »Po vsem videzu sodeč, je to mesto velikega trgovskega prometa, sijajnih zaslužkov, a prav tako ogromnega siromštva, trpljenja, greha in zlo- činstva.«

»Da,« je prišla Jean- se. »Sansibar je mesto največjih nasprotij. Tu sem se stekajo pota vse osrednje vzhod- ne Afrike ter vseh obalnih prog na zahodu Indijskega oceana. Nije ladje, ki se tu ne bi ustavila vsaj za krat- tek čas. Tu je shajališče trgovcev in prekupčevalcev, prevoznikov in po- sredovalcev, pa tudi brodolomcev življenja z vseh celin in nesrečnežev iz Afrike ter oceanskih obal, ki si morajo v potu svojega obraza slu- žiti svoj skromni kruh. Nekateri naj- dejo v Sansibaru srečo, ali si vsaj domišljajo, da so jo našli, še več pa se jih za vselej pogubi.«

Nenadoma se je prekinila, se naglo okrenila, prišla Vinka za roko in ga potegnila za seboj.

»Kaj se je zgodilo?« jo je vprašal začuden.

»Nič,« je odgovorila. »Zagledala sem nekega pohabljenega zamorca. Ne morem gledati pohabljenec.«

Z naglimi koraki ga je peljala v eno izmed sosednjih ulic, kjer sta obstala pred večjo kavarno.

»Zejna sem,« je dejala, »ali ne bi vstopila?«

»Tudi meni bi se prileglo nekaj ohlajajočega,« je rekel in krenil za njo.

Sla sta skozi veliko vežo na dvo- rišče, kjer so bile pod ogromnimi palmami razvlečene s pisanimi pri- pregjene mize. Črni natakarji so stredili množevnim gostom iz- brala sta si mizo za deblo palme, sedla in naročila pivo. Jean- se je sla- stno pila hladno pijačo in Vinko je opazil, da ji roka drhti. Tudi v očeh ji je videl nemir. Hotel jo je vpra- šati, če ji morda ni dobro, a prav tisti trenutek je padla preko njiju senca suhega dolgina. Oster, neprijeten glas je dejal Jeanci:

»Tako torej, tu se najdemo. Kje je Paul?«

Vinko se je ozrl in videl pred seboj koščen obraz z veliko brazgo- tino na licu, črnimi, zlobnimi očmi in prav tako črnimi lasmi pod tropič- nim klobukom. Neznanečev pogled ga je ošinil samo za odloomek trenutka, a Vinko je nagnosko začutil vs- njegovo odbijajočo neprijetnost. Skoraj mraz ga je sprelel po telesu.

Jean- se je prebledela, roke so ji še bolj zadrtile, nato je pa naglo sko- čila s svojega sedeža in se postavila pred dolgina tako, da ji Vinko ni videl v obraz. Samo slišal je, kako ga je ogovorila v jeziku, ki ga on ni razumel, a se mu je po vsej priliki zdelo, da je španska. Dolgin z braz- gotino se je spočelka nezadrževano razburjal, ob Jeaninih besedah se je pa kmalu pomiril in pričel govoriti z njo tiše in prijazneje. Po tem se je bežno ozrl po Vinku, se nerodno po- klonil in z dolgimi koraki izgubil od mize in iz kavarne.

»Kdo je to?« je vprašal Vinko, ko- maj kročeč svoje razburjeno začu- denje.

»Neki bivši uslužbenec mojega bra- ta, Spanec,« je odgovorila Jean- se, skušajoč se popolnoma pomisliti. »Ne- vpljujen in nasilen človek, zmožen vsega. Z bratom sta imela neke raz- priče zaradi sleparij, ki jih je zakri- vil, zato ga je odpustil. Ni dobro, da sva ga srečala.«

S tem je bilo prav za prav vse pojasnjeno, vendar je čutil Vinko po tem dogodku neke na dnu duše ne- prijeten občutek, in ko sta se z Jeanco odpravila iz kavarne nazaj na ladjo se mu je celo zdelo, da se dolgin z brazgotino vleče za njima kakor temna senca. Venomer ga je obhajal občutek, ko da zro vanj od nekeod Spančeve črne oči ter preže nanj in na Jeanco kakor oči črnega panterja v malajski džungli. Samo- gibno se je okrenil in pogledal po pristaniški obali. Kljub veliki mno- žici ljudi se mu je zadelo, da ga vidi, kako izginja z naglim skokom za deblo velike palme.

»Ali je res, ali je le privid?« se je vprašal v mislih. »Morda res opre- zuje za nama? Toda kaj me to briga? Ljudje iz velikega sveta po- znajo mnogo različnih ljudi, dobrih in slabih, poštenih in nepoštenih. Bog ve, kakšne spore je imel dolgin z Landecom? Gotovo zaradi zaslužka. To ni važno.«

Zamahnil je z roko, kakor da se hoče za vselej iznebiti misli na tega neprijetnega človeka, in na ladji je tudi res pozabil nanj. Spomnil se ga je šele tedaj znova, ko se je vrnil na krov tudi Paul Landec. Zdaj je bilo vse v redu. Spanec najbrže Paula ni srečal in zdaj so vsi trije spet srečno skupaj in na varnem pred dolginom. Iz pristojnosti se ni hotel vtihtati v Landecove zasebne zadeve, zato ga tudi ni vprašal po tem, a Landec sam ni znil besede. Vinko je opazil, da je prav zadovol- len in nič zaskrbljen. Mmral je celo polglasno neko francosko popevko, česar ni bil slišal še nikoli, odkar ga je prvič srečal v Port Saidu. Tudi Jean- se ni kazala zdaj nobenih znakov nemira več. Spet je žarela v veselju in zadrževanju in mu izkazovala več nečje pozornosti, kakor kdaj koli prej.

Cas zadrževanja ladje v Sansibaru je potekal. Mornarji so dvignili most in parnik se je pričel počasi obra- čati. Umazana voda v pristanišču se je penila. Pomol se je odmikal in obala se je oddaljevala. Vrveče me- sto sredi bohotnega tropičnega ze- lenja je ostalo vedno bolj za par- nikom, ki je hitreje in hitreje rezal valove in zenušal za seboj dve dolgi črni beli peni.

IV

Vožnja od Sansibara proti Komo- rom je potekala prav prijetno, kljub temu, da je bilo morje nekakrat ne- mirno. Po kratkem pristanku v me- stecu Mayolie na enem izmed Ko- morskih otokov, je parnik zaplul v liste vode, kjer je Vinkov oče Niko- laj pred več kot četrt stoletjem rešil smrti malgaškega princa Irona Ra- vaevala in doživel nato vse listo, kar je zdaj gnalo njegovega sina na dal- jni otok Madagaskar.

Vinko je tu sam slonel na ograji ladjskega kljuna, karl Jean- se imela, kakor je dejala, tedaj nujne in važne razgovore s svojim bratom Paulom, in zamišljeno strmel v sinje daljave. Zdaj je še bolj osebno občutil oč- etovo davno zgodbo, kakor tedaj, ko jo je tik po promociji bral v mje- go-

vem obledelim bistvu. Zdelo se mu je, da jo sam znova doživlja. Ali ni tam nekje v daljavi sredi od sonca obsianega morja temna pika? Cola malgaškega princa? Vinko je pozor- nejše pogledal. Ničesar ni bilo. Do- živel je le privid svojih lastnih misli.

»Oče, oče,« so šepetale njegove ustnice, »tudi si preživljal svojo mla- dost, ko mene še ni bilo na svetu; ko nihče še sluhiti ni mogel, da se bom sploh kdaj rodil. Tod si doživi- svojo skrivnostno zgodbo, ki ti je bila tako dragocena, da si o moral ob smrti uni napisati svojemu tedaj še majhnemu, neboljicnemu sinu. A zdaj sem tu jaz, naslednik in neda- ljevalec tvojega življenja. Ish nemir, ki je tebe mladega gnal po vsem prostranem svetu, žene zdaj mene na nepoznani otok Indijskega oceana. Kaj bom doživel na njem? Enaka razočaranje, kakor si ga ti?«

Ze nekaj dni prej je opazil, da mu z vsakim kilometrom, ki se skrči med njim in Madagaskarjem, vedno bolj kopni vera v resničnost očelove zgodbe, oziroma v verjetnost, da bi dosegel cilj svojega dolgega poto- vanja. Zdaj, ko je plul že po listem morju, ki je predstavljalo pričetek očelovega doživljanja, je pa bil celo že skoraj do dna duše prepričan, da ne bo našel pod Tsaratanano ne boj- nega svestiča ne malgaškega princa.

»Morda je bila očelova zgodba resnična,« si je dejal, ko je z ladji- nega kljuna zrl v prostranstvo morja. »Morda je res živel tedaj malgaški princ Iron Ravaevalo; morda je res stalo Buddhovo svestiče v Tsaratan- skih pragozdovih; morda so res le- žali v njem skriti veliki zakladi, toda to je bilo pač tedaj. Pet in dvajset let je preteklo, kaj vse se je v tem času zgodilo in spremenilo! Malgaški princ je že davno umrl, svestiče je razpadlo in zakladi so izginiti. Brez- uspešno je moje potovanje. Vrnil se bom brez zakladov.«

Prižgal je si eagarito, polegnil yase- dim in ga izpuhal predse čez krov.

»Brez zakladov?« je pomislil. »Ali nisem že našel zaklada? Ali ni Jean- se zaklad? Ne, moje potovanje na Ma- dagaskar ne bo brez smisla, tudi če ne najdem malgaškega princa in njegovih dragocenosti. In mimo tega mi to potovanje tudi sicer ne more škodovati. Videl in spoznal bom tuje dežele in se vrnil v domovino mo- drejši in izkušenejši. Kdo ve, kakšno korist mi bo ustvaril tudi še Madagaskar sam? Tako čudna in nerazum- ljiva so pota usode.«

Zatopljen v ta svoja premišljevanja se je odrgal od ograje in krenil na drugo stran ladje, da bi se še od tam ozrl na morje. Ko pa je prišel v bližino krme, je nenadoma zagledal pred seboj človeka, ki se mu je po postavi zdel znan. Stal je pred njim z obrazom obrnjenim tako, da ga Vinko ni videl. Stopil je nekaj korakov dalje in se ozrl. Tedaj se je tudi on ozrl, in Vinko je zagledal na njegovem licu veliko, neprijetno brazgotino. Da, ni še molil; človek, ki je stal tam pri ograji, je bil v resnici on Spanec, ki je v Sansibaru stopil tako oblasno pred Jeanco in govoril nato z njo v jeziku, ki ga Vinko ni razumel. Spančeve nepri- jazne oči so se zapile v njega kakor dve ostri bodici, nato se je Spanec naglo obrnil in izgubil za ogrom ka- jule. Vinka je obšla znova enaka temna bojazen, kakor tedaj, ko mu je ta skrivnostni človek prvič stopil na življenjsko pot.

»Dalje prihodnjé

KULTURNI TEDNIK

Zupančev roman »Pod križem«

Vodnikova družba je izdala v de- cembru svoj letošnji publikaciji »Vod- nikovo pralico« in Lojzela Zupanca roman »Pod prižem«. Medtem ko so bile dosedanje povesti te družbe vzete zvečin iz podeželskega, kmečkega življenja, je to Zupančev delo zaeto iz meščanskega, in v tem umetniškega okolja. Osrednja osebnost romana je slikar Peter Grad, in njegova tragična življenjska usoda je dala tudi sim- bolni naslov »Pod križem«. Pod kri- žem trpljenja in tragičnih peripetij se razvija in zaključuje Gradova usoda, usoda človeka, ki ga je pisatelj na- pravil za slikarja, a bi moral biti tudi kar koli drugega. Zakaj težnja nje- gove usode ni v slikarskem poklicu ali izrazito umetniškem značaju, tem- več vse boli v njegovih odnosih do treh žensk, ki posejajo v njegovo živ- ljenje. Zato nas zanima Zupančev ro- man tudi vse bolj s te strani, kakor z zgolj umetniške, ki predstavlja le zunanje, včasih prav rahlo znanje okolje.

Ce presojamo delo s te strani, mo- ramo priznati da je zanimivo zlasti po fabuli samj in po zapletitajih in razpletitajih do zadnjega tragičnega konca, ko usahne Peter Grad za tu- berkulozo. Pisatelji dokazuje, da je v nekaterih podrobnostih dokaj dober opazovalec in poznavalec življenja da je tudi sretel oblikovalce snovi zgo- be in ponekod prepričevalen prikazo- valec doživljanja in doživeti. Vendar navadno ne sera v večje globine, ne razčlenjuje zadnjih notranjih proble- mov in ostaja največkrat zgolj opisov- alcel. Tudi v psihološki bi moči nati vrzeli ali vsaj šibkejša mesta. Toda pisatelji menda tudi sam ni imel tako visokih ambicij. Njegov namen je bil

po vsej priliki dati širšemu občinstvu Vodnikove družbe ljudski roman. To se mu je posrečilo. Njegovo delo je tekoče branje z dokaj spretno fabulo in ponekod živahnimi prizori. Naimo- nejše pa je nedvomno proti koncu, ko prikazuje zadnje napore smrti zapisa- nega glavnega junaka in njegovo končno odmrleje.

Lojze Zupane je ustvaril s tem ro- manom svoj dosedaj najpomembnejši tekst v pripovedništvu, ki ni name- njeno mladini, kakor so bila po pre- težni večini njegova dosedanja dela, s katerimi je postal najbolj znan zlasti še v teh zadnjih vojnih letih ko ga moramo šteti med najplodovitejše slo- venske pisatelje. Vodnikova družba je izdala Zupančev delo v običajnem formatu in v običajni zunanji in no- trani, grafični opremi.

Vodnikova pralica za leto 1945. V uvodnem delu vsebuje najnovejša Vodnikova pralica običajno koledar- sko gradivo. Temu je dodan še »kul- turni koledarček«, v katerem prika- zuje sestavljalec življenjske jubileje pomembnejših slovenskih umetnikov in kulturnikov. Pavel Karlin je pre- vedel staro česko »Novoletno koled- nico. Iz zapuščine M. Ambrožiča je objavljen spis »Misi o knjižah in knjižnicah«. Dr. F. Ogrija je zbral »Odmeye gora v naši pesmi«. Sestav- vek je tudi ilustriran. Davorin Ravljen je napisal spomin na čase svetovne vojne z naslovom »Pojedina kluba dr- varjeva«.

V Grosoli o potih sodobne medicine, inž. S. Gu- zeli o obnovi porušeni vasi in higieni kmečkih dvorišč. Ina Siskanova je pri- eevala povest »Marilkin rožmar- in«. Miran Borko je sestavil uvod v astronomijo in pregled neba v letu 1945. Dr. Güstl piše spomina na Do- lenjske toplice. P. K. je priredil zgo- dobo »Uklete sanje«. V. Vaz piše o ne- mosti. A. Škuli o sadnih sokovih, dr. J. Lokar o drsti rib. A. Potočnik o

ljubljskih mestnih vratih in J. Col- nar o svetovnem letalskem prometu. Vmes le še več drobica in ilustracij.

Lovski zbornik. Namesto mesečnika »Lovec« je izdalo Slovensko lovsko društvo lep in obsežen »Lovski zbor- nik« z bogato in raznovrstno strokov- no in leposlovno vsebino. Knjiga ima običajen format, je razdeljena na štiri dele in ima na začetku še prilogo s pesmijo Alojza Gradnika »Mrtvim lov- skim tovaršim« in njeandko akad. slikarja Rika Debeniška. V prvem delu, kroniki in lovski stroki, so zbrali strogo lovski prispevki. Drugi del je posvečen lovskim psom. V tretjem so spisi o lovu in lovskih doživljanjih, ki bodo zanimali morda tudi mnoge nelovece, ali vsaj ne ak- tivne. Zadnji del je pa posvečen lepo- slovju, ki pa je tudi večinoma v zvezi z lovstvom. S to lepo publikacijo je pokazalo Slovensko lovsko društvo, da tudi v sedanjih vojnih stannicah njegovo delo ne počiva. Zbornik je grafično prav čedna publikacija.

Nova slovenska drama. V samoza- ložbi je izdal dramatik Ivan Mrak pred božičem svojo najnovejšo dramo »Marat, ki prikazuje dogodke iz fran- coske revolucije, v kateri najdemo mnogo polasnij tudi za sedanja do- gajanja pri nas in drugod. Zaenkrat na delo, o katerem bomo še poročali, samo obozariamo. Na prodaj je po knjigarnah in v kolportajih.

Jurčičeva literarna nagrada. Založba Dobra knjiga je razpisala ob začetku leta 1944. nagrado 6000 lir za izvir- nen slovenski roman. Razpis zaradi pre- plilega odziva ni uspel. Zdaj je za- ložba razpisala novo nagrado v višini 10.000 lir za enako delo v obsegu 16 do 24 pol. Rok za vložitev rokopisov je določen za 1. september 1945. Za- ložba pa bo upoštevala pri dodelitvi nagrade tudi tista izvirna slovenska dela, ki bodo morda izšla v zbirki romanov Dobra knjiga do omenjenega roka

HUMOR

Lepo potie

Zena: »Zakaj greš vedno k oknu, kadar polem?«
Mož: »Nočem, da bi ljudje mislili, da te tapem!«

Otroška

Dva dečka se pretepata na cesti. Star gospod, ki ju vidi in pokara in pravi: »Ali ne veš, da je treba svoje sovražnike ljubiti?«
Deček pa mu odgovori: »Saj ni moj sovražnik, ampak moj brat!«

Zakonski prepis

Sodnik: »Vi ste torej bili poleg, ko sta se gospod in gospa Figarjeva prepirala?«

Priča: »Da, gospod sodnik!«
Sodnik: »Ali sta bili prisotni že ob pričelku prepira?«

Priča: »Da, gospod sodnik! Bil sem poročna priča...«

Ne ugaja mu

Prvi dan šole vstane majhen deček v razredu in gre brez besed proti vratom.
»Slišiš, mali, kam pa hočeš?«
»Domov.«
»To vendar ne gre kar tako: ali si bolan?«

»Ne, gospod učitelj!«
»Ali te je strah?«
Deček strme ločaloč z glavo.
»No, kaj pa je potem?«
»Ne ugaja mi tukaj!«

Razburjenost

»Neverjetno nesramni so ti avlomo- bilisti. Zadnjič me je eden od njih skoraj povozil, nato pa je še vpil za menoj, čes!«
»Kako, ali te je takoj spoznal?«

V gostilni

Gost: »Slišite, natakar, vino ima čuden duh... Zamašek je plesniv.«
Natakar: »Oprostite, takol vam bom prinesel drug zamašek.«

Praktično

Gozdni čuvaj sreča v gozdu več otrok in jih vpraša: kam so name- njeni?

Otroci: »Po les gremo.«
Gozdni čuvaj: »Glejte, da mi na boste lomili nobenih vej!«
Otroci: »Brez skrbi, ne bomo jih lomili, s seboj imamo majhno žago.«

Med gospodinjami

»No, ta gospa Koranova je res do- bra gospodinja! Niti soli nima doma!«
»Kako pa to vesle?«
»Včeraj mi je ni mogla posoditi...«

Klepotalji

»O gospodini Julčki sem slišala grozne stvari!«
»To se mi je takoj zdelo, ko sem vas videla tako zadovoljno!«

Previdno

»Slišiš, stara mama, ali imaš ti še dobre zobe?«
»Na žalost ne več, ljubček.«
»Ali bi bila tako dobra in mi spr- vila moje oreke?«

Pereka

Začuden oče: »Kako, draga hči, o pianist ženinom hočeš v cerkev?«
Hči: »Seveda, papa, saj v drugač- nem stanju se sploh ne mara meniti o ženitvi!«

Preračunljivo

Zdravnik: »Z vašim primerom bo znanost neprecenljivo obogatela.«
Pacient: »Oh, moj Bog, jaz sem pa mislil, da me ta reč ne bo stala več kakor 200 lir!«

Po „osvobodilni“

Maček v Parizu

Pet švedov slika današnje razmere v „osvojenih“ francoski prestolnici

Pet londonskih dopisnikov velikih švedskih listov je dobilo dovoljenje, da smejo oditi za nekaj dni v Pariz. Ko so se vrnili na Angleško, so sestavili skupno poročilo, in sicer tako, da je vsak stavek napisal eden od njih. Iz tako nastalega reportažnega filma je stockholmski dopisnik tržaške Adria-Zeitunge zbral najzanimivejše »izreke« in jih brez lastnih pripomb predložil svojim bralcem, od njega jih pa povzemamo mi.

Pariz, nekoč svetovna prestolnica veselja in luči, krčevito išče svoje stare lastne melodije. To kar se danes odigrava v Parizu, je kakofonija, v kateri napačni toni žalijo ušesa in preglasujejo prave. Današnji Pariz je paradoks, ki pada iz skrajnosti v skrajnost. Nikjer drugod v Evropi ne najdeš tolikšnega izobilja, tolikšnega bogastva in tako kričnega siromaštva; nikjer tako ekstravagančnega življenja in tako strašnega boja za vsakdanji kruh; nikjer tolikšnega razkošja oblik in toliko cap; nikjer tolikšnega denarnega izobilja in pomanjkanja. Inflacija je vladarica Pariza, njegov osnovni ton v disharmoničnih pariških melodijah.

Nekega poznega večera sem videl v elegantnem baru, kako je vstopil mož s težko, okrvavljeno culo v roki. Razvezal jo je, in glej, prikazal se je kos mesa, ki ga je dolešč ponudil v nakup. Nihče ni ob tem dogodku pokazal presenečenja. Neki starejši gospod z monoklom v očesu je zmagal na dražbi: plačal je 1500 frankov in zmagoslavno odšel z mesom.

Ce jmaš denar, ti je v Parizu racionalna tuga lahko mar; črna borza ti postreže z vsem, česar potrebuješ. Brez težav boš našel restavracije, kjer se za 1000 frankov bogovsko najde, ne da bi kdo je namignil na kartni odrezek. Isto velja zastran vina in žganja. Za potovanja iz Anglije, ki morajo prestat strogo valutno kontrolo in smejo prinesiti s seboj le deset funtov sterlingov, so te cene neznanstvene, če ne pa morajo menjati funt po uradnem tečaju 200 frankov. Za valutne verižnike — ki nastopajo kot javno — so prišli zlati časi. Dolarji, švedske krome in švicarski franki gredo za večkratne zneske uradnega tečaja v denar, le funt je nekoliko slabši.

Toda večini Parižanov kaže življenje drugače, slika kakor tem verižnikom. Čisto tako tipičnega pariškega poklica, kakor so šivilje, zaslužijo na mesec — prav tako kakor toverniški delavci — 2500 do 3000 frankov. Njihov zaslužek ne zadostuje niti za kosilo in večerjo. Daleč vstran od velikih bulvarov, kjer vidiš v izložbah luksuzno blago, ki bi ob pogledu nanj dame londonskega srednjega stanu pozelenele od zavisti, gararaja iz se prebija skozi šesto vojno zimo — z dolgimi vistami pred trgovinami in z gnečami, kakršnih ni London nikdar doživel, v mrazu in z nezadostno hrano. Vsakdanje blago je hudo redko. Skoraj vsi oddelki blagovnic so zaradi pomanjkanja blaga zaprti, majhne trgovine so pa na pol prazne.

Nekega večera sem bil pri neki družini srednjega stanu, ki se z njo že več let prav dobro poznam. Niso mi tajili, da je življenje zanje zelo težko. Črna borza jim je toliko kakor nedostopna. Toda na deželi imajo sorodnike, in tako se družinski poglavar vsede včasih na kolo in jo mahne za več dni iz mesta, da si nabavi presnega masla, sira in mesa. Kakor vsi drugi Parižani pa mora tudi ta družina prestat zimo brez kurjave. Premoga in drv za zasebno porabo sploh ni. Plin gori le par kratkih ur na dan, strogo je pa prepovedano kuhati ali kuriti na elektriko. Najmanj 3000 frankov te stane, če ti zaradi preobremenitve glavna varovalka pregori. V nezakurjenih ministrstvih sede člani vlade in uradniki v površnikih in plaščih, Francija mora v prihodnjih mesecih uvoziti 750.000 ton blaga za najnujnejšo porabo, toda ladij za to ni nikjer.

Kdor pride danes v Pariz, naj pusti vse patentirane sodbje o tem mestu in njegovih prebivalcih doma. S pravcatim psihološkim šokom spozna obiskovalec, da si Parižani sicer krčevito prizadevajo, da bi kazali smehljajoč se obraz, da je pa njihovo veselje le zunanje in umetno. Vročično navdušenje osvoboditve je minilo kakor opoj. Dovolj težko je že bilo, razumevati med vojno angleško domačo fronto, politiko in povojne probleme; toda vse to se zdi v primeri v francoskimi problemi jasno ko beli dan.

Tako na primer bi bilo treba cele tedne študija, da bi človek analiziral okoli 30 novih pariških listov in dognal, koga in kaj zastopajo. Na isto

vprašanje, zadano dvema osebama, dobiš skoraj vselej dva neenaka odgovora, naj že gre za odmero hrane, zatamnitev ali pa politiko. Pariz je top in ohromljen in v boju z nezaljšanimi problemi. Toda kljub obilici uniform, ki jih vidiš na ulici — največ je ameriških, potem so šle angleške in francoske — dela Pariz vendarle vtis, ko da je mnogo dalje od vojne kakor recimo London z bombnimi napadi nemškega povračilnega orožja. Listi se na primer mnogo bolj ukvarjajo s katastrofalnim naraščanjem Seine in s procesi.

Pod površino današnjega Pariza kipi in vre. Vse je labilno in polno nasprotij. Vse se preliva in vse se zna zgoditi — dobro in slabo. Celotno v zunanjsčini opaziš ta nasprotja. Tako na primer, če zdrve čez bulvare, nežno osvetljene od mesečine, severnoameriški vojaški avtomobili z docela zastrtimi žarometi: pošasten pogled. Kraj pločnikov pa sopihajo in ropotajo iz za zdavnaj zastrašenih remiz izkopani stari »landaverji« in zaprte kočije. Človek bi se ne čudil, če bi iz katere od njih izstopil Alfred de Musset ali pa Marguerite Gotier. Toda namesto njih se pojavijo kak narednik iz Illinoisa in njegov glas se razlegne čez vso c. sto: »Halo, Boddy, kje je najbližji bar?«

Nova dognanja o posinovljenjih

Zanimiva so najnovejša dognanja o pododgovanih lastnostih posinovljenca in o vplivu okolice v kateri se taki otroci potem vzgajajo.

Pri otrocih, ki jih vzgajajo njih pravi starši, se njihove pododgovane lastnosti razvijajo normalno, odnosno prav ugodno, ker se razvijajo pod nadzorstvom ljudi, katerih lastnosti so pododgovale. Če pa kdo vzame otroka za svojega, pa presadi iz ene okolice v drugo, ker so pač taki otroci po navadi nezakonski, je ta izprememba po navadi za njih razvitek ugodnejša.

Zakonec, ki so pripravljene vzeti otroka za svojega, se po navadi otepajo nezakonskega otroka, ker je tak otrok, kakor pravilo, sad lahkomišelnih mater in se lahko »vrže« po njej. Ta trditve se je rodila pred kakšnimi tridesetimi leti in je za tisti čas tudi razumljiva, ker takrat ni bilo priložnosti to trditve ovreči. Danes pa se s tem vprašanjem peča mnogo in mnogo karitativnih ustanov, zato tudi danes gledamo popolnoma drugače na ta vprašanja.

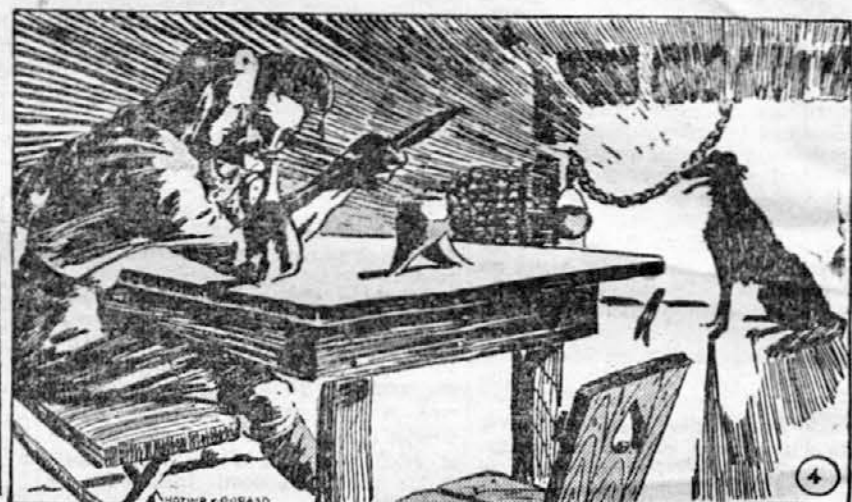
Ta dololetna dognanja lahko na kratko tako podamo:

Posinovljenje otroka, ki ima oporne dedne lastnosti, omogoča boljši razvoj kakor okolje nezakonskega rojstva, ki na splošno neugodno vpliva. Tudi v primerih, kjer so dedne lastnosti manj ugodne, deluje posinovljenje v splošnem ugodno. Pri težkih dednih obremenitvah mora kajpada tudi učinek boljšega okolja odovredati.

Torej na eni strani imamo opravka z dednimi lastnostmi, na drugi strani pa z vplivom okolja na razvoj otroka. Tako je posvojitelj dan v roke velika odločitev. Popoj pri posvojitvi otroka mora biti na vsak način temeljita preiskava dednih lastnosti posvojenca, pri čemer se morajo upoštevati ne samo predniki otrokove matere, ampak tudi predniki otrokovega očeta. Ne priporoča se pa posvojiti otroka, čigar oče je neznan.

Vojko in njegova sestra Jeika sta po smrti svojega očeta, ki je bil najemnik borne bajte, posedovala samo nekaj oprave in tri ovce.

Ker ni bilo v hiši denarja, sta sklenila ovce prodati, z izkupičkom pa najeti si poje. Zato je Vojko ovce navezal na vrh ter z njimi odpotoval v mesto. Po dolgi, naporni hoji je proti večeru prispel v mesto in zavil v gostilno ob cesti. Tu se mu je pridružil mesar, ki je bil pripravljen zamenjati svoje tri pse za tri ovce. Ko je videl, da se Vojko ne more ogreti za kupčijo, mu je povedal, da so njegovi psi čudežni, mora jih pa še pred zoro oddati poštenemu človeku, ker bi ga drugače zadela nesreča. Tako je bil obljubil neznanцу pred letom osorej. Prvemu psu je bilo ime Pozor in bil je izredno pameten in okreten. Drugi, Domi, je bil tako močan, da je obvladal devet medvedov, tretji, Trgalj, je pa z zobmi tri najtrše jeklo in je premagal, če je bilo treba, tudi trideset mož. Psi so gospodarja lepo ubogali; zadosťoval je samo živžv s piščalko, in že so bili na mestu. Kadar jih gospodar ni potreboval, jim je zapovedal: »Pojdite za mejo pod gorlo« in izginili so.

Kdo ugame?

Iznajdljivi vajenec

»Ko sem bil še vajenec pri gospodu Veržniku,« je pripovedoval nekega večera gospod Dobičkar svojim otrokom, »sem moral nekoč izvršiti težko nalogo. Gospodar je namreč nekemu kupcu napravil ponudbo za papir in priložil zraven vzorec in gotovo pričakoval velikega naročila. Namesto tega je dobil vprašanje o debelini papirja. Kupec je namreč hotel vedeti debelino do 1/100 mm natanko. Papir smo imeli na zalogi, a za mero nam je služilo le ravnilo z milimetrsko razdelitvijo. Kako naj bi zmeril s tem merilom 1/100 mm? Zdjaci se mi je posvetilo in z majhnim trudom mi je v resnici uspelo izpolniti kupčevo željo. Kaj mislite, kako je vaš papa ta papir izmeril?«

Odgovor:

točnejša, kakor je zahteval kupec. točnejša, kakor je zahteval kupec. točnejša, kakor je zahteval kupec. točnejša, kakor je zahteval kupec. točnejša, kakor je zahteval kupec.

Opozorite na nakupovalnico Socialne pomoči svoje znance.

V NEKAJ VRSTAH

Kakor poročajo, je švedski znanstvenik profesor Svedberg po 5-letnem delu prišel na sled povzročitelju otroške paralize. Pri mnogostevilnih poskusih na miškah je švedski znanstvenik odkril beljakovinsko tvarino, ki je v vsakem pogledu identična z povzročiteljem bolezni, virus-proteinom. Videti je, da se raziskovanju te strašne otroške bolezni odpirajo nova senzacionalna pota.

Kdo se več ne spomni slovitega starca Zoro-age, ki se je pred sedanjjo vojno, vzlic visoki starosti, razkazoval širom po svetu? Takšni starci niso samo senzacija zaradi svoje starosti, ampak si po navadi tudi lastno pravico dajati recepte za ukanje takšne starosti. Toda to ni značilno samo za Zoro-age.

Te dni je v furlanskem Vidmu obhajala svoj 107. rojstni dan Marija Madalena Midena. Toda ne samo ona, tudi njene sestre so učakale visoko starost. Ena, ki je umrla pred štirimi leti, je doživela 100. rojstni dan, mlajša, ki še živi, je pa tudi že 90-letnica.

Marija Madalena Midena ni še nikoli nevarno zbolela. Od zdravljenja je ricinovo olje. O avtomobilu, telefonu in fotografiranju noče slišati niti besede, zaljubljena pa je v

radio, ki ji krajša čas z vestmi in godbo, in na koncu njen starostni recept: jej zmerno, hodi zgodaj spat in zgodaj vstajaj!

Naša anekdota

MEJA PREZAPOSLENOSTI

Napoleonov izrek, da pri njem delo na pozna mejo je veljal — kakor toliko drugega — tudi za njegovo okolico, zlasti pa še za njegovega osebnega tajnika. Nekeč je iskal cesar na njegovi mizi neke spise in je pri tem našel pod mapo zasebno pismo, namenjeno ženi, katero je bil tajnik v naglici skrli tja, da ga nepoklicani ne bi našli. Napoleon ga je pa le vzel v roke in pričel glasno brati navzočnemu maršalu Neyu. »Že 36 ur ne morem priti iz pisarne...« je pisal tajnik. Napoleon je tu prenehal brati, odložil pismo in dejal: »Tako! Toliko časa ima, da piše še zaljubljen pisma, pa se priložuje, da ima preveč dela.«

Nakupovalnica Socialne pomoči kupuje stara oblačila, obutev, perilo, posteljnino itd. po dnevni ceni.

GOSTILNA
NOVI SVET
GOSPOSVETSKA C. 14

DOBRA KUHINJA
IZBORNA VINA
CENE ZMERNE

Priporoča se:

Slaščičarna Pelcon
Ljubljana

Wolfova 14. Tel. 31-47 - Miklošičeva Tel. 25-42

Zadovoljno
Novo leto

želi vsem cenjenim gostom

hotel, kavarna, kopališče,
restavracija in buffet

SLON

SREČNO NOVO LETO 1945!

ŽELI VSEM SVOJIM GOSTOM

NA-NA

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA

Karel Kavka

stavbenik in tesarski mojster

TELEFON 20-50

LJUBLJANA
ŽIBERTOVA ULICA 11

Srečno Novo leto želi

MERGENTHALER B.

tegovina s čevlji - Ljubljana, Sv. Petra c. 18

Srečno novo leto

želi svojim cenjenim

prijateljem damski in otroški

Salon „JOŽICA“ Grum

LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA 4a/IV